

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล

อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

THE STUDY OF THE FACTORS AFFECTING THE BUDDHIST
ACTIVITIES THE BUDDHISTS COMMUNITIES AT
WAT CHAIMONGKHON, AMPHOE MUANG,
PHRAE PROVINCE

พระครูปลัดประเวศ ทีปธมฺโม (เถาฐาน)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๕

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ

พุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล

อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

พระครูปลัดประเวศ ทีปธมฺโม (เถรฐาน)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๕

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**THE STUDY OF THE FACTORS AFFECTING THE BUDDHIST
ACTIVITIES THE BUDDHISTS COMMUNITIES AT
WAT CHAIMONGKHON, AMPHOE MUANG,
PHRAE PROVINCE.**

Phrakrupalad Pravat Teepatummo (Thathan)

Thesis Submitted in partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts

(Buddhist Studies)

Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Bangkok, Thailand

C.E. 2012

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา

.....
(พระสุธีธรรมมานูวัตร, ผศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

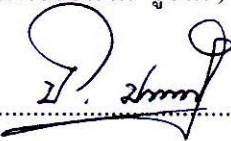
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

.....กรรมการ
(พระครูวิมลกิตติสุนทร, ดร.)

.....กรรมการ
(พระครูโกวิทธรรมวาที, ดร.)

.....กรรมการ
(ดร. อรอนงค์ ววงค์)

.....กรรมการ
(ดร. โชติ บศิริฐ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูวิมลกิตติสุนทร, ดร.

ประธานกรรมการ

พระครูโกวิทธรรมวาที, ดร.

กรรมการ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่
จังหวัดแพร่

ผู้วิจัย : พระครูปลัดประเวศ ทีปธมฺโม (เถาฐาน)

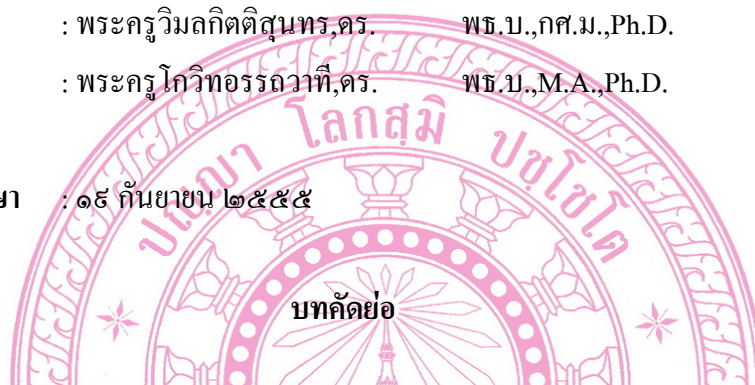
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูวิมลกิตติสุนทร,ดร. พธ.บ.,กศ.ม.,Ph.D.

: พระครูโกวิทธรรมเวที,ดร. พธ.บ.,M.A.,Ph.D.

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่
จังหวัดแพร่

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือผู้เข้าร่วม
กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่
จังหวัดแพร่ จำนวน ๓๐๖ คน

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๐๘$, S.D.=๐.๐๕)

ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมมีผลต่อกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์
ด้านความรู้ที่ได้รับ ด้านสถานที่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๖๓$, S.D.=
๐.๑๑)

Thesis Title : The Study of The Factors Affecting The Buddhist Activities
The Buddhists communities at Wat Chai Mongkhon,
Amphoe Muang, Phrae Province.

Researcher : Phrakrupalad Prawet Teepatummo (Thathan)

Degree : Master of Art (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakru Wimonkittisuntorn, Pali III, B.A., M.ed., Ph.D.

: Phrakru Kowitathawatee, B.A., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : 2012 September 19

Abstract

The objective of this research is to study about the Buddhist activities carried out by the Buddhist Communities Wat Chai Mongkhon at , Amphoe Muang Phrae, Phrae Province, and to study the factors that give the effect to the Buddhists who practice the activities at Wat Chai Mongkhon Community, Amphoe Muang Phrae, Phrae Province.

This research is a qualitative one. The exemplary groups of it are the Buddhist activities of about 306 Buddhist participants at Wat Chai Mongkhon Community, Amphoe Muang Phrae, Phrae Province.

From The research, it is found that the Buddhist participating people's opinions of Buddhism at Wat Chai Mongkhon community, Amphoe Muang Phrae, Phrae Province were at the middle level and at the average of ($\bar{x}=3.08$, S.D.=0.05)

The participant's opinion is the result is of in in the Buddhist, the knowledge receiving, and the place at the high level and of the average of ($\bar{x}=3.63$, S.D.=0.11)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นความภาคภูมิใจและมีความสำคัญต่อผู้วิจัยอย่างมากต่อการเข้ารับการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ทั้ง ๒ ท่าน คือ พระครูวิมลกิตติสุนทร, ดร. ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระครูโกวิทอรธวาที,ดร. กรรมการควบคุม อาจารย์เกรียงศักดิ์ ฟองคำ อาจารย์ที่ปรึกษาบัณฑิตวิทยาลัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ได้ดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำชี้แนวทางในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีมาโดยตลอด และขอขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษาทุกๆ ท่าน และเพื่อนนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตทุกๆ รูป ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำในการสืบค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขออาราธนาเอาอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและอานิสงส์แห่งความเพียรพยายามในการศึกษาค้นคว้าวิจัยจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คลบ้นดาลให้บิดามารดา ครูบาอาจารย์ บุคคลผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้มาโดยตลอด ขอให้มีความสุขความเจริญในหน้าที่การงาน เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ชนสารสมบัติทุกท่าน เทอญ ฯ

พระครูปลัดประเวท ที่ปทุมโม (ถาวราน)

๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
คำอธิบายและสัญลักษณ์คำย่อ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๖
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗
๑.๗ วิธีการดำเนินการวิจัย	๗
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ ความหมายของพฤติกรรม	๘
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ	๑๓
๒.๓ สภาพแวดล้อม	๒๐
๒.๔ ปัจจัยหลักที่ทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัด	๓๑
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๒
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๔๒
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๓
๓.๓. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๔
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๖
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๗

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๐
ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชนชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๕๓
ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๕๔
ตอนที่ ๔ สรุปความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๕๖
ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะทั่วไป	๕๖
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๕๘
๕.๒ อภิปรายผล	๖๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๖๓
บรรณานุกรม	๖๔
ภาคผนวก	๗๐
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย	๗๑
ภาคผนวก ข หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย	๗๗
ประวัติผู้วิจัย	๘๑

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงจำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕
ตารางที่ ๒	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	๔๓
ตารางที่ ๓	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	๕๐
ตารางที่ ๔	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	๕๐
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการศึกษา	๕๑
ตารางที่ ๖	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	๕๑
ตารางที่ ๗	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้	๕๒
ตารางที่ ๘	ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๕๓
ตารางที่ ๙	ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์	๕๔
ตารางที่ ๑๐	ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม	๕๕
ตารางที่ ๑๑	ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านสถานที่	๕๖
ตารางที่ ๑๒	ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ ด้านความรู้ที่ได้รับ ด้านสถานที่	๕๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ในการอ้างอิง โดยจะระบุ เล่ม/ชื่อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี (ไทย) ๕/ ๒๖/๒๐๐ หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๕ ข้อที่ ๒๖ หน้า ๒๐๐

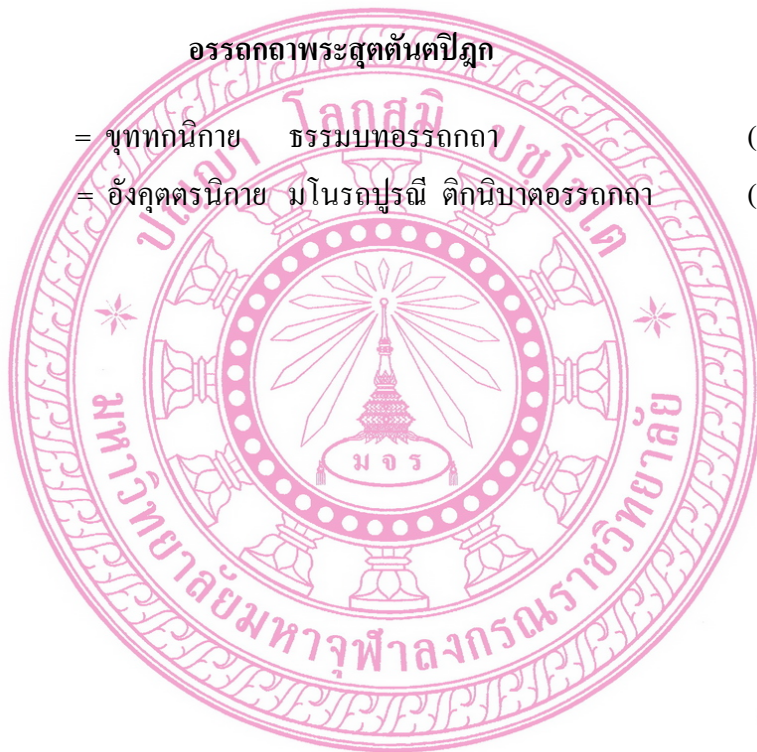
พระวินัยปิฎก				
วิ.ม.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.จ.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก จุฬวรรค	(ภาษาไทย)
พระสุตตันตปิฎก				
ที.สี.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎีกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มู.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูลปนิบาต	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปนิบาต	(ภาษาไทย)
ส.ส.	(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	(ภาษาบาลี)
ส.ส.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
อ.จ.ท.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.จ.ด.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.จ.จ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.จ.ป.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.จ.ส.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย สัตตนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.อ.อ.	(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อฏฐกนิบาต	(ภาษาบาลี)
อ.อ.อ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.ท.ท.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.อ.อ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อิติวุตตก	(ภาษาไทย)
อ.ท.ท.	(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เทรสนิบาต ชาดก	(ภาษาบาลี)
อ.ท.ท.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เทรสนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)

ข. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้คัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๒๕ ในการอ้างอิง โดยจะระบุ เล่ม/ภาค/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น จุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๑๑๕ หมายถึง ขุททกนิกาย ธรรมบทอรรถกถา คัมภีร์อรรถกถา เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ หน้า ๑๑๕

อรรถกถาพระสูตรต้นปิฎก

จุ.ธ.อ. (ไทย) = ขุททกนิกาย ธรรมบทอรรถกถา (ภาษาไทย)
 อจ.ตัก.อ. (ไทย) = อังคุตตรนิกาย มโนรทปฐมี ดิกนิบาตอรรถกถา (ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีอย่างรวดเร็ว อาจเป็นเพราะการสื่อสารและความเจริญในรูปแบบต่างๆ ที่สืบคลานเข้ามายังสังคมไทย ค่านิยมในวัฒนธรรมแบบตะวันตกได้มีอิทธิพลต่อประชาชนคนไทยมากขึ้น ความเร่งรีบ การแก่งแย่ง แข่งขันของคนในสังคมการมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องในทุกจังหวะของชีวิต ความหลงใหล ชื่นชม ยินดีกับวัตถุ จนกลายเป็นพวกวัตถุนิยม สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นสาเหตุให้คนไทยไม่สามารถปรับตัวให้อยู่อย่างมีความสุขอย่างแท้จริงในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ การไม่รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้คนไทยตกอยู่ในวังวนแห่งความวุ่นวาย สับสน กลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเมืองที่มีแต่การแก่งแย่ง ชิงดีชิงเด่น และทำสิ่งต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนเองให้มากที่สุด หากเราจะมองสังคมไทยในปัจจุบันสามารถเข้าใจได้ว่าบริบทโดยรวมของสังคมไทยเหมือนเดิม สังคมไทยยังเป็นสังคมที่ส่วนใหญ่ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทรัพยากรธรรมชาติแม้จะถูกทำลายไปบ้างแต่ก็ยังมีมากมายเพียงพอสำหรับทุกคน ศาสนาพุทธก็ยังคงมีบทบาทสำคัญทั้งเป็นที่ยึดเหนี่ยวของจิตใจ และเป็นสิ่งกำกับดูแลจิตใจ ความประพฤติ การปฏิบัติตน แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความสับสน วุ่นวาย เห็นดเห็น้อย ในชีวิตของคนไทยก็คือการที่พุทธศาสนิกชนไม่สามารถรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากโลกในยุคโลกาภิวัตน์

สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเกษตรกรรมมาช้านาน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีอิสระในการเลือกนับถือศาสนาที่ตนศรัทธาได้อย่างเต็มที่ การอยู่ร่วมกันของคนไทยเป็นไปอย่างเอื้ออาทร เนื่องจากลักษณะนิสัยของคนไทยเป็นคนที่มีจิตใจดี มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ความที่ประเทศไทยได้ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีความอุดมสมบูรณ์ จนเป็นที่มาของคำกล่าวที่ว่า ในน้ำมีปลา

ในนามีข้าว^๑ จึงทำให้คนไทยมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีเสมอ คนไทยนับจากอดีตจะมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน โดยจะเห็นได้ว่าในสังคมชนบท หรือสังคมเมืองบางแห่งความใกล้ชิดสนิทสนมกันของเพื่อนบ้านหรือ คนในชุมชนเดียวกันยังมีให้เห็นอยู่ เช่น มีการแบ่งปันอาหารพืชผักสวนครัวของแต่ละบ้านให้แก่กันเมื่อบ้านใดทำกับข้าวก็เอามาแบ่งปันแลกเปลี่ยนกัน การใช้สรรพนามเรียกบุคคลอื่นๆ จะใช้สรรพนามที่แสดงความนับถือ และความใกล้ชิดสนิทสนม ต่อกัน เช่น พี่ ป้า น้า อา ฯลฯ โดยที่ในความจริงแล้วต่างฝ่ายต่างไม่ได้เป็น เครือญาติกันแต่อย่างใด สิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมที่สามารถแสดงออกถึงจิตใจของคนไทย และความเป็นมาของสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

คนไทยมีความอิสระในการเลือกนับถือศาสนา ประชาชนทุกคนสามารถที่จะเลือกนับถือศาสนาใดก็ได้ตามความเชื่อ ความศรัทธาของแต่ละบุคคล โดยที่ทุกคนก็สามารถอยู่ร่วมกันภายใต้ความแตกต่างได้อย่างมีความสุข แต่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยนั้น นับถือ ศาสนาพุทธ และประเทศไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ความที่คนไทยส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธจึงทำให้รูปแบบของชุมชนส่วนใหญ่ในสังคมไทยเป็นแบบสังคมไทยพุทธ เป็นสังคมที่ประชาชนผู้นับถือพุทธศาสนาได้นำเอาหลักธรรมคำสอน มาใช้ในการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติต่อไปได้ สังคมไทยพุทธจะมีรูปแบบของสังคมที่สอดคล้องต่อพื้นฐานทางจิตใจของคนไทย การที่ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่นับถือ พุทธศาสนามาเป็นเวลายาวนานทำให้เกิดความกลมกลืนระหว่างวิถีชีวิตของคนไทยกับศาสนาพุทธอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ทุกช่วงวัยของชีวิตพุทธศาสนิกชนแต่ละคนล้วนต้องผ่านการประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น นับตั้งแต่การเกิดที่การตั้งชื่อต้องเข้าไปปรึกษาหรือขอให้พระตั้งชื่อให้โดยมีความเชื่อที่จะก่อให้เกิดสิริมงคลแก่บุตร ธิดาของตนตลอดชีวิต เมื่อเด็กชายอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ซึ่งนับว่าเป็นช่วงอายุแห่งความเปลี่ยนแปลงจากเด็ก เป็นผู้ใหญ่ก็ต้องบวชเป็นพระให้ได้รับการศึกษารวมเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป และ เป็นหน้าที่สำคัญที่เด็กชายจะต้องบวชเพื่อทดแทนบุญคุณของบิดา มารดา เป็นต้น

สังคมไทยล้วนนับว่าเป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นวิถีทางในการดำเนินชีวิต คนล้านนาส่วนใหญ่ก็นับถือศาสนาพุทธ และความที่สังคมล้านนาเป็นสังคมที่มีรูปแบบของสังคมชนบทจึงทำให้โอกาสในการใกล้ชิดกับศาสนามีมาก เนื่องด้วยสภาพสังคมเศรษฐกิจที่ไม่มีความเร่งรีบ ไม่รัดตัวทำให้ชาวล้านนามีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาได้มาก ความผูกพันของวัดและชาวล้านนามีมากจนเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต และวัดก็เป็นศูนย์กลางของชุมชนด้วยเช่นกัน ในแต่ละชุมชนจะมีวัดประจำชุมชนและมีศรัทธาซึ่งล้วนแล้วแต่

^๑ ประทีป ชุมพล ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ๑๓-๔๗ น., ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว, [ออนไลน์].
<http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9530000086411> [๒๘ มิ.ย. ๒๕๕๔].

เป็นสมาชิกในชุมชนนั้นคอยดูแล เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจัดขึ้น บ่อยครั้งที่ประชาชนในแต่ละชุมชนเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในวัดที่อาจจะไม่ใช่เฉพาะกิจกรรมทางพุทธศาสนา เป็นกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่มบุคคลในชุมชนก็สามารถใช้บริเวณวัดจัดกิจกรรมในทางสร้างสรรค์ได้เสมอ ในวันธรรมสวนะหรือวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะมีพุทธศาสนิกชนเข้ามาทำบุญที่วัดอยู่เป็นประจำ การไปมาของสมาชิกในครอบครัวของชาวล้านนาที่ต้องไปทำงานหรือเรียนที่ต่างถิ่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายายล้วนต้องนำลูกหลานเข้ามาทำบุญกราบขอพรพระสงฆ์ในวัดประจำชุมชนเพื่อความป็นสิริมงคลก่อนเดินทางเสมอ จึงนับว่าชาวล้านนามีความผูกพันกับวัดในทุกช่วง และทุกกิจกรรมของชีวิต จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้

เมืองแพร่เป็นสังคมแบบชนบทที่ประชาชนต่างดำรงชีวิตอย่างสงบ มีความร่มเย็นและเรียบง่าย ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีส่วนน้อยที่นับถือศาสนาอื่นๆ โดยทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในชุมชนได้อย่างกลมกลืน ความที่คนเมืองแพร่เป็นคนล้านนาจึงมีพื้นฐานจิตใจอ่อนโยน อบอุน และมีกิริยา วาจาที่เรียบร้อยไม่ว่าจะเป็นหญิง หรือชายผู้ที่ปฏิสัมพันธ์กับคนเมืองแพร่ จะสามารถสัมผัสถึงบุคลิกดังกล่าวได้ ส่วนหนึ่งมาจากวิถีชีวิตที่สอดคล้องสัมพันธ์กับวัดและพระพุทธศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่คนเมืองแพร่ให้ความสนใจมาโดยตลอด

ชุมชนวัดชัยมงคลเป็นชุมชนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองแพร่ คือ เขตตำบลในเวียง สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ทุกคนมีวิถีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายโดยมีรูปแบบการดำเนินชีวิต กึ่งเมืองกึ่งชนบท หมายถึง ชาวชุมชนตำบลในเวียงส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ และอาชีพค้าขาย และเป็นชุมชนที่มีเก่าแก่ จึงมีความผูกพันกับวัดชัยมงคลอย่างแน่นแฟ้น แต่การให้เวลาแก่วัดของคนในชุมชนที่อยู่ในวัยทำงานนั้น ลดน้อยลงตามสภาพของเศรษฐกิจ และสังคมที่มีการแข่งขัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดเสมอ ความที่มีรูปแบบของชุมชนเป็นรูปแบบ กึ่งเมือง กึ่งชนบท แต่ละหลังคาเรือนมีพื้นที่ในบริเวณบ้านน้อยการจัดกิจกรรมหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนาบางอย่างจึงนิยมมากที่จะเข้ามาจัดในวัด เช่น งานศพประชาชนในชุมชน จะเข้ามาจัดงานศพของผู้ล่วงลับในวัดเสมอ การเข้าพบปะพระสงฆ์จะเข้าพบปะเป็นเวลาเฉพาะเวลาว่าง หรือวันหยุดเพราะวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่ต้องทำงานเป็นเวลา กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหากไม่จัดตรงกับวัน และเวลาที่เป็นวันหยุดก็จะมีเพียงผู้สูงอายุในชุมชนเข้าร่วมเท่านั้น สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลในระยะยาวที่รูปแบบของการเข้าวัดของประชาชนในการร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเปลี่ยนแปลงไป กลุ่มคนที่เข้าวัดมีเพียงกลุ่มเดียว และกิจกรรมที่จัดขึ้นในวัด มีเพียงไม่กี่กิจกรรม การเข้าวัดฟังธรรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในวัดยังเป็นสิ่งสำคัญ การเข้าวัดทำให้คนในชุมชนได้เรียนรู้หลักธรรมที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นสาเหตุให้ต้องการทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงให้เกิดการพัฒนาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ให้สามารถตอบสนองความต้องการของพุทธศาสนิกชน เพื่อพุทธศาสนิกชนจะได้มีวัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้ให้พุทธศาสนิกชนทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขตลอดไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่

๑.๓.๑.๑ ด้านความรู้ที่ได้รับ

๑.๓.๑.๒ ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์

๑.๓.๑.๓ ด้านสถานที่

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

มุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ประมาณ ๑,๕๐๐ คน โดยวิธีการเปิดตารางสุ่มตัวอย่างตารางของ Krejcie and Morgan^๒ ปรากฏได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๖ คน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	รายการ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๑,๕๐๐	๓๐๖
	รวมทั้งหมด	๑,๕๐๐ คน	๓๐๖ คน

ผู้วิจัยได้ศึกษาครั้งนี้ได้นำกลุ่มตัวอย่าง ๑ กลุ่ม คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ รวมทั้งหมดมี ๓๐๖ คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ในเขตชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๑ ชุด แบ่งออกเป็น ๔ ตอน และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา คือ วัดชัยมงคล ที่ตั้งอยู่ในเขต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย ๕ เดือน คือ ระหว่าง เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน กันยายน ดังนี้

๑.๓.๔.๑ วางแผนและเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์รวมทั้งปรับปรุงแก้ไข

๑.๓.๔.๒ สร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ประมาณ ๒ เดือน

^๒ พรรณี ลีกิจวัฒน์, รศ.ดร., วิธีการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, ๒๕๕๐), หน้า ๑๒.

๑.๓.๔.๓ วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานวิจัย ประมาณ ๒ เดือน

๑.๓.๔.๔ ปรับปรุงแก้ไขและเข้าเล่มประมาณ ๑ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ คุณสมบัติส่วนตัวของพุทธศาสนิกชนอย่างไรบ้างที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๔.๒ ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ พระสงฆ์ หมายถึง พระสงฆ์ที่จำวัดอยู่ในวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๕.๒ พุทธศาสนิกชน หมายถึง ประชาชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๕.๓ คุณสมบัติ หมายถึง ลักษณะ ลักษณะพิเศษ คุณวุฒิ ลักษณะประจำตัว ของพระสงฆ์ที่มีผลต่อพุทธศาสนิกชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๕.๔ ความเลื่อมใส หมายถึง ความเชื่อ ความนับถือที่ประชาชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่มีต่อพระสงฆ์วัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยดูจากพฤติกรรมของประชาชนในการให้ความร่วมมือ และมีความต้องการจัดกิจกรรมให้แก่พระสงฆ์ เช่น งานฉลองยศของพระสงฆ์ เป็นต้น

๑.๕.๕ ความศรัทธา หมายถึง ความเลื่อมใส ความนับถือ ความเชื่อถือที่ประชาชนในเขตชุมชนชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีต่อพระสงฆ์ในวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยดูจากพฤติกรรมของประชาชนในการให้ความสนใจ และการให้ความสำคัญกับพระสงฆ์ และกิจกรรมของวัด

๑.๕.๖ ชุมชน หมายถึง ชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๕.๗ กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หมายถึง สิ่งปฏิบัติ การปฏิบัติงาน เป็นกิจกรรมที่พระสงฆ์และประชาชนในชุมชนชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ร่วมกันจัดขึ้น และมีประชาชนในเขตชุมชนหรือเขตชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การทำบุญตักบาตร ทุกวันตอนเช้า การฟังเทศน์ในวันพระ การพัฒนาวัดในวันสำคัญต่างๆ การปฏิบัติวิปัสสนา ในช่วงเวลาที่

วัดชัยมงคลจัดขึ้น อาจเป็นการวิปัสสนาในวัดชัยมงคล หรือประชาชนทราบข่าวจากพระสงฆ์ในวัดชัยมงคลจึงเข้าร่วมกิจกรรมวิปัสสนาในสถานที่อื่นร่วมด้วย เป็นต้น

๑.๕.๘ การเข้าร่วม หมายถึง การที่ประชาชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคลเข้าวัด ให้การสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆภายในวัด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา หรือเพื่อการใช้พื้นที่วัดเป็นเพื่อประโยชน์ของชุมชน เมื่อวัดจัดกิจกรรมประเภทใดประชาชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคลจะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเสมอ

๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

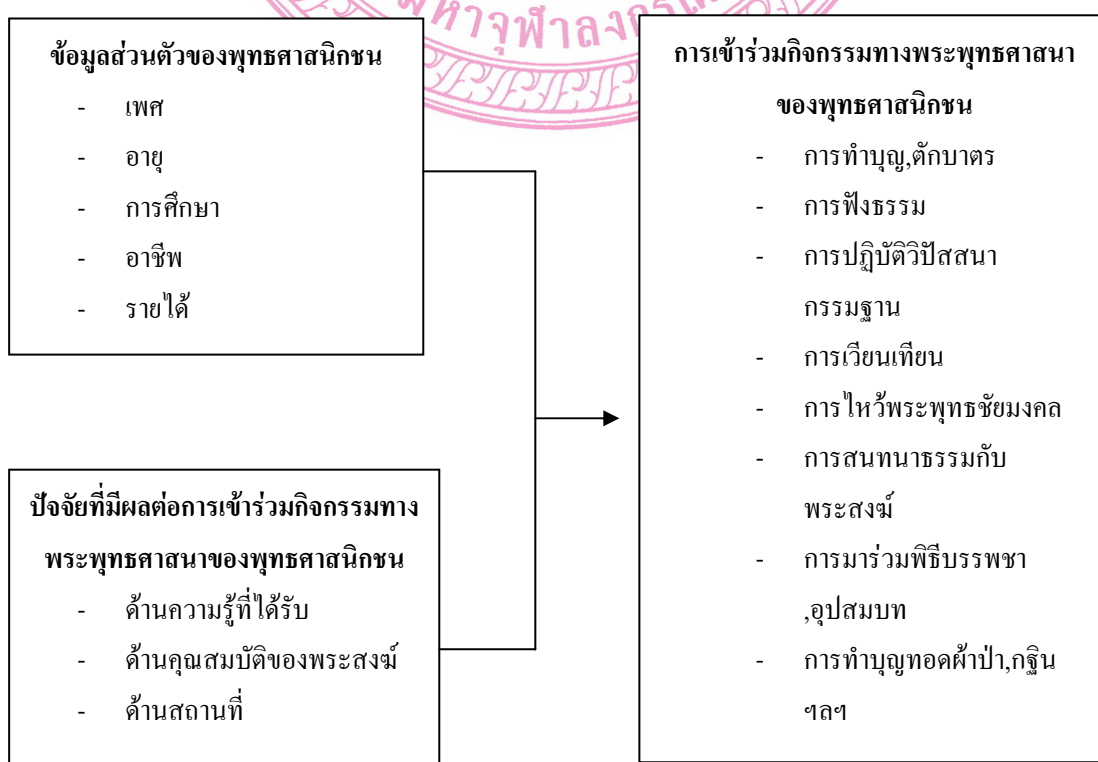
กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนกรอบแนวคิดความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ฆราวาสศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและเป็นประโยชน์ในการวางแผนการเก็บข้อมูลงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ ดังนี้

กรอบแนวคิด

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ฆราวาสศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

๑.๗. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนการศึกษา ดังต่อไปนี้

๑.๗.๑ ทำการศึกษาจากเอกสาร ได้แก่ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน

๑.๗.๒ ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ พุทธศาสนิกชนกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๗.๓ ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามโดยนำมาวิเคราะห์ประมวลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และคำนวณค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๑.๗.๔ ทำการเรียบเรียง และนำเสนอผลงานวิจัย

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทราบถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๘.๒ ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับความคิดเห็นของเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยได้กำหนดขอบเขต และเนื้อหาที่ศึกษาไว้ ดังนี้

- ๒.๑ ความหมายของพฤติกรรม
- ๒.๒ แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ
- ๒.๓ สภาพแวดล้อม
- ๒.๔ ปัจจัยหลักที่ทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัด
- ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจิตใจและภายนอก อาจทำไปโดยรู้ตัว ไม่รู้ตัว อาจเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ผู้อื่นอาจสังเกตจากการกระทำนั้น ได้ และสามารถ ใช้เครื่องมือทดสอบได้^๑

พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกริยาและกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกทางรูปธรรม นามธรรม ตลอดเวลา สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส วาจา และการกระทำ สามารถแบ่งพฤติกรรม ออกได้เป็น ๒ ประเภท คือพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่สังเกตได้

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน,พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕), หน้า ๕๗๓, อ้างใน วิธิ แจ่มกระทีก, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร, **ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๑), หน้า ๑๔.

ด้วยประสาทสัมผัสหรืออาจใช้เครื่องมือช่วย และพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตได้^๒

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำที่สังเกตได้ เช่น การพูด การเดิน การเดินของหัวใจ การรับรู้ การคิด การจำ และการรู้สึก การกระทำที่สังเกตไม่ได้ เช่น ผู้กระทำรู้ตัว ไม่รู้ตัว หรือเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งสัมพันธ์กับสิ่งกระตุ้นภายในและภายนอก^๓

พฤติกรรม (Behavior) คือ กิริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อาการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเดินของหัวใจ เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าที่มากระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) และสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)^๔

สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้จะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นเด็กให้แสดงพฤติกรรม และเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าภายในจะลดความสำคัญลง สิ่งเร้าภายนอกทางสังคมที่เด็กได้รับรู้ในสังคมจะมีอิทธิพลมากกว่าในการกำหนดว่าบุคคลควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรต่อผู้อื่น

สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คือ หู ตา คอ จมูก และการสัมผัส สิ่งเร้าที่มีอิทธิพลที่จะจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจที่เรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่พอใจทำให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เช่น คำชมเชย การยอมรับของเพื่อน ส่วนการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่ไม่พอใจหรือไม่พึงปรารถนานำมาใช้เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยลง เช่น การลงโทษเด็กเมื่อลักขโมย การปรับเงินเมื่อผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้นมนุษย์โดยทั่วไปจะพึงพอใจกับการได้รับการเสริมแรงทางบวกมากกว่าการเสริมแรงทางลบวิธีการเสริมแรงทางบวกกระทำได้อดังนี้

๑. การให้อาหารน้ำเครื่องยังชีพ

^๒ เณิมพล ตันสกุล, พฤติกรรมศาสตร์สาธารณสุข, (กรุงเทพมหานคร : สามัญนิพนธ์บุคคลสหประชาพานิชย์, ๒๕๔๑), หน้า ๒.

^๓ โยชิน คันสนนุทธ และคณะ, จิตวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๓), หน้า ๒.

^๔ ครูบ้านนอก, พฤติกรรมมนุษย์ Human Behavior, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.kroobannok.com/2172>, [๒๐ พ.ย. ๕๖].

๒. การให้แรงเสริมทางสังคมเช่นการยอมรับการยกย่องการชมเชย ฯลฯ
๓. การให้รางวัลคะแนนแต้มดาว เป็นต้น
๔. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Information Feedback) เช่น การรับแจ้งว่าพฤติกรรมที่กระทำนั้นๆ เหมาะสม
๕. การใช้พฤติกรรมที่ชอบกระทำมากที่สุด มาเสริมแรงพฤติกรรมที่ชอบกระทำน้อยที่สุดเป็นการวางเงื่อนไข เช่น เมื่อทำการบ้านเสร็จแล้วจึงอนุญาตให้ดูทีวี เป็นต้น^๕

พฤติกรรมเป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ อาจเป็นสิ่งสังเกตได้หรือไม่ได้ และพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive domain)
๒. พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective domain)
๓. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain)^๖

สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์

จากความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรมดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการแสดงออกของ พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์นั้นจะต้องมีสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้การแสดงออก ของพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ดังนั้น ควรเข้าใจถึงสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ดังต่อไปนี้

สิ่งที่กำหนด พฤติกรรมมนุษย์มีหลายประการ ซึ่งอาจจะแยกได้ ๒ ประเภท คือ

๑. ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่
 - ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ของข้อเท็จจริงซึ่งไม่จำเป็นต้อง ถูกหรือผิดเสมอไป ความเชื่ออาจมาโดยการเห็น การบอกเล่า การอ่าน รวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง
 - ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณนิยมยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

^๕ Novabizz, พฤติกรรมมนุษย์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

<http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior>, [๑๐ ม.ค.๕๔].

^๖ Bloom, s, Benjamin, Fonomy of Education Ojective, Hand Book 1, (New York : Cognlitive Domain, 1975), P. 65, อ้างใน วิริยาภรณ์ เจริญชีพ, “พฤติกรรมกรบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดสำนักงานประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๕) หน้า ๑๖๗.

- ทักษะคติ หมายถึง เจตคติ มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ ทักษะคติ เป็นแนวโน้มหรือขั้นเตรียมพร้อมของพฤติกรรม และถือว่าทักษะคติมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมในสังคม

- บุคลิกภาพ เป็นสิ่งกำหนดว่า บุคคลหนึ่งจะทำอะไร ถ้าเขาตกอยู่ในสถานการณ์หนึ่งคือ เป็นสิ่งที่บอกว่าบุคคลจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่งๆ

๒. กระบวนการอื่น ๆ ทางสังคม ได้แก่ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) และความเข้มแข็งของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็จริง แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม^๑

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ มีดังนี้

- ความเชื่อ (Belief) คือการที่บุคคลยอมรับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งความคิดของเขาอาจจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ ความเชื่อเป็นสิ่งหักห้ามได้ยากและมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก บุคคลใดมีความเชื่ออย่างใด ก็จะมีพฤติกรรมเป็นไปตามความเชื่อของเขา

- ค่านิยม (Value) เป็นเครื่องชี้แนวปฏิบัติของบุคคลว่าอะไรเป็นจุดมุ่งหมายของชีวิต ค่านิยมอาจมาจากการอ่าน คำบอกเล่าหรือคิดมาเองก็ได้

- บุคลิกภาพ (Personality) เป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น

- สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมนี้จะเป็นอะไรก็ได้ เช่น ความสวย ความหิว อาหาร ฯลฯ สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมอย่างหนึ่งอาจมีพลังกระตุ้นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน

- ทักษะคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล ทักษะคติจึงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาซึ่งขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่บุคคลได้รับ

- สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือสภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

^๑ ชูดา จิตพิทักษ์, พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สारวมวลชด, ๒๕๒๕), หน้า ๑๓.

^๒ สุชา จันทรเอน, จิตวิทยาทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๓๖), หน้า ๘๖.

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ

๒.๑.๑ ความหมายของแรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นคำที่ใช้กันมากแต่บางครั้งก็ใช้กันไม่ค่อยถูกต้อง ความจริงแล้วแรงจูงใจใช้เพื่ออธิบายว่าทำไมอินทรีย์จึงกระทำอย่างนั้นและทำให้เกิดอะไรขึ้นมาบ้าง

คำว่า “แรงจูงใจ” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “Movere” (Kidd) ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “to move” อันมีความหมายว่า “เป็นสิ่งที่โน้มน้าวหรือชักจูงบุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ (To move a person to a course of action) ดังนั้นแรงจูงใจจึงได้รับความสนใจมากในทุกๆ วงการ

สำหรับโลเวลล์ (Lovell) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า “เป็นกระบวนการที่ชักจูงโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ”

ไมเคิล คอมแจน (Domjan) อธิบายว่าการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมกระทำกิจกรรมของบุคคล โดยบุคคลจูงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สรุป ได้ว่าการจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยจงใจให้กระทำหรือดิ้นรนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่างซึ่งจะเห็นได้พฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจเป็นพฤติกรรมที่มีใช่เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดา ยกตัวอย่างลักษณะของการตอบสนองสิ่งเร้าปกติคือ การขนรับเมื่อได้ยินเสียงเรียก แต่การตอบสนองสิ่งเร้าจัดว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจเช่น พนักงานตั้งใจทำงานเพื่อหวังความสำเร็จและเป็นกรณีพิเศษ

๒.๑.๒ หลักและทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ (Principle and Motivation Theory)

ความต้องการทางจิตใจและความต้องการทางสังคม ซึ่งเป็นนามธรรมที่เป็นเรื่องของจิตใจ ไม่มีตัวตนให้จับต้องได้ ความมั่นคงปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินในอาชีพและหน้าที่การทำงานความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง การยอมรับนับถือจากคนอื่นหรือกลุ่มคนที่เราเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ด้วย รวมความกว้างออกไปอีกจนถึงการได้รับนับถือยกย่องให้เกียรติยศชื่อเสียงมากขึ้น ๆ จากสาธารณชน จนกระทั่งได้ประสบความสำเร็จและความสมหวังในชีวิต ความต้องการทางจิตใจเป็นนามธรรมซึ่งจับต้องไม่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ก็เป็นที่มนุษย์ก็ยังมีความต้องการทางจิตใจต่อไปไม่สิ้นสุด^๕

ข้อสมมุติฐานทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจมนุษย์

๑. มนุษย์มีความต้องการโดยธรรมชาติ ซึ่งความต้องการมีอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด แต่

^๕ information system operation. 2001. แนวคิด,ความหมายและทฤษฎีแรงจูงใจ [Online]. Available.

URL : <http://topcool.arowa.com/master.htm>. [๑๕ มิ.ย. ๕๔]

สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นอยู่หรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วการอื่นในลำดับที่สูงขึ้นไปเป็นลำดับต่อมาจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีสิ้นสุด โดยจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนตาย

๒. ธรรมชาติของความต้องการในสิ่งที่มีอยู่เดิม พบว่า ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งที่จูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งที่จูงใจของพฤติกรรมมนุษย์

๓. ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับความสำคัญ กล่าวคือเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที ระดับความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ระดับต่ำสุดไปถึงสูงสุดรวม 5 ระดับดังนี้

๑) ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการทางร่างกาย ขึ้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ร่างกายจะต้องได้รับการตอบสนองภายในช่วงระยะเวลาและสม่ำเสมอ ถ้าร่างกายไม่ได้รับการตอบสนองแล้ว ชีวิตก็ดำรงอยู่ไม่ได้

๒) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety or Security Needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยก็จะเข้ามาบีบบทบาทในพฤติกรรมของมนุษย์ ความปลอดภัยดังกล่าว มี ๒ รูปแบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

๓) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อความต้องการ 2 ประการแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าก็จะเข้ามาครอบงำพฤติกรรมของบุคคล นั้นความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการการยอมรับในผลงาน ความเอื้ออาทร ความเป็นมิตรที่ดี ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความรักจากผู้บริหารองค์กรและเพื่อนร่วมงาน

๔) ความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญในสังคม (Esteem Needs) หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ การนับถือตนเอง ความเป็นอิสระและเสรีภาพในการทำงาน ตลอดจนต้องการมีฐานะเด่นและเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย การมีตำแหน่งสูงในองค์กร

๕) ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self - Actualization Needs) โดยธรรมชาติแล้วเมื่อมนุษย์ได้รับการสนองตอบตามความต้องการทั้ง ๔ ระดับข้างต้น โดยที่เขาไม่ต้องกังวลเรื่องปากท้อง ไม่ต้องกังวลเรื่องความปลอดภัย ไม่ต้องกังวลเรื่องความรักจากคนอื่นหรือจากสังคม

๒.๑.๓ แรงจูงใจต่อพฤติกรรมของบุคคลในแต่ละสถานการณ์

แรงจูงใจจะทำให้แต่ละบุคคลเลือกพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เหมาะสมที่สุดในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป พฤติกรรมที่เลือกแสดงนี้ เป็นผลจากลักษณะในตัวบุคคลสภาพแวดล้อมดังนี้

๑) ถ้าบุคคลมีความสนใจในสิ่งใดก็จะเลือกแสดงพฤติกรรม และมีความพอใจที่จะ ทำกิจกรรมนั้นๆ รวมทั้งพยายามทำให้เกิดผลเร็วที่สุด

๒) ความต้องการจะเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น

๓) ค่านิยมที่เป็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ เช่น ค่านิยมทางเศรษฐกิจ สังคม ความงาม จริยธรรม วิชาการ เหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดแรงขับของพฤติกรรมตามค่านิยมนั้น

๔) ทักษะที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็มีผลต่อพฤติกรรมนั้น เช่น ถ้ามีทักษะที่ดีต่อการทำงานก็จะทำงานด้วยความทุ่มเท

๕) ความมุ่งหวังที่ต่างระดับกัน ก็เกิดแรงกระตุ้นที่ต่างระดับกันด้วย คนที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้สูงจะพยายามมากกว่าผู้ที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ต่ำ

๖) การแสดงออกของความต้องการในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันออกไป ตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมของตน ยิ่งไปกว่านั้นคนในสังคมเดียวกัน ยังมีพฤติกรรมในการแสดงความต้องการที่ต่างกันอีกด้วยเพราะสิ่งเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ ของตน

๗) ความต้องการอย่างเดียวกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้

๘) แรงจูงใจที่แตกต่างกัน ทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมือนกันได้

๙) พฤติกรรมอาจสนองความต้องการได้หลายๆ ทางและมากกว่าหนึ่งอย่าง ในเวลาเดียวกัน เช่น ตั้งใจทำงาน เพื่อไว้เงินเดือนและได้ชื่อเสียงเกียรติยศ ความยกย่องและยอมรับจากผู้อื่น

๒.๑.๔ ลักษณะของแรงจูงใจ

แรงจูงใจมี ๒ ลักษณะดังนี้

๑) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motives) แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคลซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการต่างๆ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อนข้างถาวรเช่นคนงานที่เห็นองค์การคือสถานที่ให้ชีวิตแก่เขาและครอบครัวเขาก็จะจงรักภักดีต่อองค์การ และองค์การบางแห่งขาดทุนใน

การดำเนินการก็ไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนที่ดีแต่ด้วยความผูกพันพนักงานก็ร่วมกัน ลดค่าใช้จ่าย และช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่

ประเภทของแรงจูงใจภายใน

เดซีและไรแอน ได้แบ่งแรงจูงใจภายในออกเป็น ๓ ชนิด คือ^{๑๑}

- ๑) แรงจูงใจภายในนี้มาจากความต้องการทางจิตวิทยา ที่ต้องการที่จะเป็นผู้มีสมรรถภาพต้องการที่จะมีประสบการณ์ว่าตนเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) แรงจูงใจที่มาจากความต้องการที่จะเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ต้องการที่จะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมของตนเอง

๓) แรงจูงใจภายในที่มาจากความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ คือ มีแรงจูงใจที่จะเอื้ออาทรผู้อื่น มีความรู้สึกว่าคุณอื่นมีความสัมพันธ์กับตนอย่างบริสุทธิ์ใจ เนื่องจากการทดลองเกี่ยวกับแรงจูงใจภายใน มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับคำจำกัดความอย่างปรนัยของแรงจูงใจภายในร่างกายเพราะแรงจูงใจภายในเป็นสิ่งที่สังเกตและวัดไม่ได้ Deci และ Ryan จึงได้เสนอคำจำกัดความของแรงจูงใจที่ใช้ในการวิจัยทั้งในห้องทดลองและการวิจัยสนาม

- ๑) Free choice หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน ในกรณีโอกาสเลือกทำกิจกรรมด้วยตนเอง
- ๒) พฤติกรรมของบุคคลที่เนื่องมาจากความสนใจภายใน ซึ่งทำให้บุคคลนั้นประกอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง
- ๓) พฤติกรรมที่ผู้แสดงชื่นชมและทำโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย
- ๔) พฤติกรรมที่จูงใจเร้าด้วยความต้องการภายในที่นักจิตวิทยาบางท่านเรียกว่า need for effectance DeCharm เรียกว่า ความต้องการที่ตนเองเป็นผู้ทำให้เกิดขึ้น หรือ White เรียกว่า ความต้องการที่จะแสวงหาสมรรถภาพ และ Deci Ryan เรียกว่า ความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง และอิสระ

ความต้องการมีสมรรถภาพ และความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจภายในที่เป็นที่ยอมรับของนักจิตวิทยา โดยทั่วไปจึงอธิบายเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ความมีสมรรถภาพ (Competence) ไวท์ ได้อธิบายว่าความมีสมรรถภาพเป็นแรงจูงใจภายในของมนุษย์ทุกคน ซึ่งหมายถึงความต้องการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไวท์ถือว่ามนุษย์เราต้องการปรับตัวให้กับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่วัยทารกและพยายามที่จะปรับปรุงตัวอยู่เสมอ ความต้องการมีสมรรถภาพจึงเป็นแรงจูงใจภายใน

^{๑๑} สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. (โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๐.

ความอยากรู้อยากเห็น (curiosity) นักจิตวิทยาถือว่า ความอยากรู้อยากเห็นเป็นแรงจูงใจภายในที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่อยากค้นคว้าสำรวจสิ่งแวดล้อม ดังจะเป็นได้จากเด็กวัย ๒-๓ ขวบจะมีพฤติกรรมที่ต้องการสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยไม่รู้จักเห็นเด็ดย่อย เด็กวัยนี้มักจะใช้คำถามว่านี่อะไร หรือ นี่คืออะไร มอว์และมอว์ ได้เสนอแนะเครื่องชี้ของความกระตือรือร้นของเด็กจากพฤติกรรมต่อไปนี้

๑) เด็กจะมีปฏิกริยาบวคต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสิ่งใหม่ แปลก และลึกลับ หรือมีการเคลื่อนไหวไปหาสิ่งเหล่านั้น

๒) เด็กแสดงความอยากรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม

๓) เด็กจะเสาะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

๔) เด็กจะแสดงความเพียรพยายามอย่างไม่ทอดยในการสำรวจค้นพบสิ่งแวดล้อม

มอว์และมอว์ ได้เน้นความสำคัญของความกระตือรือร้นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และสุขภาพจิต ความต้องการพัฒนาดน ก็เป็นความต้องการแรงจูงใจภายใน

๒) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motives) แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชม หรือ ยกย่องแรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้น

๒.๑.๔ ที่มาของแรงจูงใจ

๑) ความต้องการ ความต้องการ (Needs) เป็นสภาพที่บุคคลขาดสมดุล เกิดแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างสมดุลให้ตัวเอง เช่น คนที่รู้สึกเหนื่อยล้าโดยการนอน หรือนั่งพัก หรือเปลี่ยนบรรยากาศ เปลี่ยนอิริยาบถ ดูหนังฟังเพลง คนที่ถูกทิ้งให้อยู่คนเดียว เกิดความต้องการความรักความสนใจจากผู้อื่น เป็นแรงผลักดันให้คนๆ นั้น กระทำการบางอย่างเพื่อให้ได้รับความรักความสนใจ ความต้องการมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรม กล่าวได้ว่าสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุจุดหมายปลายทางที่ต้องการนั้น ส่วนใหญ่เกิดเนื่องมาจากความต้องการของบุคคล ความต้องการในคนเรามีหลายประเภท^{๑๑} นักจิตวิทยาแต่ละท่านจะอธิบายเรื่องความต้องการในรูปแบบต่างๆ กัน แต่โดยทั่วไปแล้ว เราอาจแบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

^{๑๑} ถวิล ธาราโกชน, ผศ. และคณะ, จิตวิทยาทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๗), หน้า ๑๒๕.

(๑) ความต้องการทางกาย (Physical needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากธรรมชาติของร่างกาย เช่น ต้องการกินอาหาร หายใจ ขับถ่ายของเสีย การเคลื่อนไหว พักผ่อน และต้องการทางเพศ ความต้องการทางกายทำให้เกิดแรงจูงใจ ให้บุคคลกระทำการ เพื่อสนองความต้องการดังกล่าว เรียกแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกายนี้ว่า แรงจูงใจทางชีวภาพ หรือทางสรีระ (biological motives)

(๒) ความต้องการทางสังคมหรือความต้องการทางจิตใจ (Social or psychological needs) เป็นความต้องการที่เกิดจาก การเรียนรู้ทางสังคม เช่น ต้องการความรัก ความมั่นคง ปลอดภัย การเป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการอิสรภาพ ความสำเร็จในชีวิต และตำแหน่งทางสังคม ความต้องการทางสังคมหรือทางจิตใจดังกล่าวนี้ เป็นเหตุให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไป สู่จุดหมายปลายทางได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการดังกล่าวคือ ทำให้เกิดแรงจูงใจที่ เรียกว่าแรงจูงใจทางสังคม (social motives)

๒) แรงขับ (Drives) เป็นแรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการทางกาย และสิ่งเร้าจากภายในตัวบุคคล ความต้องการ และแรงขับ มักเกิดควบคู่กัน คือ เมื่อเกิดความต้องการแล้วความต้องการนั้นๆ ไป ผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เราเรียกว่า เป็นแรงขับนอก จากนั้นแรงขับ ยังหมายถึงสภาพทางจิตวิทยาที่เป็นผล เนื่องมาจากความต้องการทางกาย เช่น ความหิวทำให้เกิดสภาพทางจิตวิทยาคือ ใจสั่น ตาลอย หงุดหงิด อารมณ์เสีย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในหน่วยงาน เช่น การเร่งร้อนหาข้อสรุปจากการประชุม ในบรรยากาศที่ผู้เข้าประชุมทั้งหัว ทั้งเหนื่อย แทนที่จะได้ข้อสรุปที่ดี บางครั้งกลับ ก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้ง ไม่ได้บรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ หรือเพราะด้วยความหิว ความเหนื่อย ทำให้รีบสรุปและตกลง เรื่องงาน โดยขาดการไตร่ตรอง เพื่อจะได้รับประทานอาหาร และพักผ่อน ซึ่งอาจก่อให้เกิด ผลเสียต่องานได้ แต่ในบางกรณี บุคคลบางคนก็อาจฉวยโอกาสของการที่คน ในที่ประชุมอยู่ในภาวะมีแรงขับด้านความหิว ความเหนื่อย มาเป็นประโยชน์ให้ลงมติบางเรื่องโดยง่ายและรวดเร็ว เพื่อประโยชน์ต่องาน

๓) สิ่งล่อใจ (Incentives) เป็นสิ่งชักนำบุคคลให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไป สู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จัดเป็นแรงจูงใจภายนอก เช่น การชักจูงให้คนงานมาทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดยยกย่องพนักงานที่ไม่ขาดงานให้เป็นที่ปรากฏ การประกาศเกียรติคุณ หรือการจัดสรรรางวัล ในการคัดเลือกพนักงานหรือบุคคลดีเด่นประจำปี การจัดทำเนียบ “Top Ten” หรือศิลาขาคีเด่นขององค์กร การมอบโล่รางวัลแก่ฝ่ายงาน ที่มีผลงานยอดเยี่ยมในรอบปี ฯลฯ ตัวอย่างที่ยกมาเหล่านี้ จัดเป็นการใช้สิ่งล่อใจมาสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ให้เกิดแก่พนักงานขององค์กรทั้งสิ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าสิ่งล่อใจนั้นอาจเป็นวัตถุ เป็นสัญลักษณ์ หรือเป็นคำพูดที่ทำให้บุคคลพึงพอใจ

๔) การตื่นตัว (Arousal) เป็นภาวะที่บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม สมองพร้อมที่จะคิด กล้ามเนื้อพร้อมที่จะเคลื่อนไหว นักกีฬาที่อุ่นเครื่องเสร็จพร้อมที่จะแข่งขันหรือเล่นกีฬา พนักงานต้อนรับที่พร้อมให้บริการแก่ลูกค้า ฯลฯ ลักษณะดังกล่าวนี้เปรียบเหมือนเครื่องยนต์ที่ติดเครื่องพร้อมจะทำงาน บุคลากรในองค์กรถ้ามีการตื่นตัวในการทำงาน ย่อมส่งผลให้ทำงานได้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาธรรมชาติ พฤติกรรมของมนุษย์พบว่า “การตื่นตัวมี ๓ ระดับ คือ การตื่นตัวระดับสูง การตื่นตัวระดับกลาง และการตื่นตัวระดับต่ำ ระดับที่นักจิตวิทยาค้นพบว่าดีที่สุดได้แก่ การตื่นตัวระดับกลาง ถ้าเป็นการตื่นตัวระดับสูง จะตื่นตัวมากไปจนกลายเป็นตื่นตกใจหรือตื่นเต้น ขาดสมาธิในการทำงาน ถ้าตื่นตัวระดับต่ำก็มักทำงานทำงานเฉื่อยชา ผลงานเสร็จช้า และจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตื่นตัว มีทั้งสิ่งเร้าภายนอกและสิ่งเร้าภายในตัวได้แก่ ลักษณะส่วนตัวของบุคคล แต่แต่ละคนก็มีต่าง ๆ กัน ทั้งในส่วนที่เป็นบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และระบบสรีระภายในของผู้นั้น”^{๑๒}

๕) การตั้งเป้าหมาย (Goal settings) เป็นการกำหนดทิศทางและ จุดมุ่งหมายปลายทาง ของ การกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของบุคคล จัดเป็นแรงจูงใจจากภายในของบุคคลผู้นั้น ในการทำงานธุรกิจที่มุ่งเพิ่มปริมาณและคุณภาพ ถ้าพนักงานหรือนักธุรกิจมีการตั้งเป้าหมายในการทำงาน จะส่งผลให้ทำงานอย่างมีแผน และดำเนินไปสู่เป้าหมาย ดังกล่าวเสมือนเรือที่มีหางเสือ ซึ่งในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นจะเห็นว่า มีคนบางคนทำอะไร ก็มักประสบความสำเร็จหรือไม่สำเร็จดังกล่าว อาจจะมีหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลมากต่อความสำเร็จในการทำงาน คือการตั้งเป้าหมายในการทำงานแต่ละงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งเจ้าของกิจการหรือผู้บริหารงาน ควรสนับสนุนให้พนักงานทำงานอย่างมีเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร และตัวของพนักงานเอง^{๑๓}

ที่กล่าวมาทั้งหมดในเรื่องที่มาของแรงจูงใจ ซึ่งได้แก่ ความต้องการ แรงขับ สิ่งล่อใจ การตื่นตัว และการตั้งเป้าหมาย จะเห็นได้ว่าค่อนข้างยากที่จะกล่าวอธิบายแต่ละเรื่องแยกจากกัน โดยเอกเทศ ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละเรื่องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ตัวอย่างเช่น ความต้องการทำให้เกิดภาวะขาดสมดุลภายในร่างกายหรือจิตใจ มนุษย์อยู่ในภาวะขาดสมดุลไม่ได้ ต้องหาทางสนองความต้องการเพื่อให้เข้าสู่ภาวะสมดุล ส่งผลให้เกิดแรงขับหรือแรงผลักดันพฤติกรรม ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง มุ่งไปสู่เป้าหมาย เมื่อบรรลุเป้าหมายแล้ว แรงผลักดันพฤติกรรม ก็

^{๑๒} อเนกกุล กริแสง, จิตวิทยาการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์สารพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๓๐- ๓๒.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

ลดลง ภาวะสมดุลก็กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง จากคำอธิบายดังนี้จะเห็นได้ว่าที่มาของแรงจูงใจหลายเรื่องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

๒.๓ สภาพแวดล้อม

วัดชัยมงคล ตั้งอยู่เลขที่ ๗๑ บ้านทุ่ง ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ อยู่ทิศตะวันออกของตัวเมือง ห่างจากสี่แยกบ้านทุ่งประมาณ ๔๐๐ เมตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๖๘ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑ เส้น ยาว ๑ เส้น ๑๗ วา ประกอบพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๑ ที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ ๔ ไร่ ๑ งาน ๖๒ ๓/๑๐ ตารางวา มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนด เลขที่ ๑๗๑๑๓ และมีที่ธรณีสงฆ์อีก ๑ แปลง เนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๕๘ ๘/๑๐ ตารางวา เอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดเลขที่ ๑๗๐๒๐ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งโรงเรียนเทศบาล วัดชัยมงคล เขตติดต่อ ทิศตะวันออกติดหมู่บ้าน ทิศเหนือ ติดถนนเหมืองแดง ทิศตะวันตก ติดตรอก วัดชัยมงคล ทิศใต้ ติดหมู่บ้านและโรงเรียนเทศบาลวัดชัยมงคล

ประวัติความเป็นมา^{๑๔}

วัดชัยมงคล สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๔ มีประวัติโดยสังเขปดังนี้ แต่เดิมบริเวณวัดชัยมงคลเป็นที่รกร้างว่างเปล่า มีพฤษภษาชาตินานาพันธุ์ขึ้นปกคลุมโดยทั่วไป อาทิ ไม้สะแก ไม้ไผ่หลายจำพวก และไม้อื่น ๆ อีกมาก บริเวณพื้นที่มีน้ำชุ่มชื้น บางแห่งมีแอ่งน้ำ เป็นที่อาศัยเลี้ยงโค กระบือ และช้างของชาวบ้าน สมัยเริ่มสร้างวัดใหม่ ๆ ชาวบ้านเรียกกันว่า “วัดชัยมงคลโป่งจ้าง” เพราะมีดินโป่ง (ดินมีรสมันเค็มและหอม) ซึ่งพวกสัตว์ทั้งหลายมีช้างเป็นต้น ชอบเข้าไปขุดคุ้ยแทะเล็มกินนั่นเอง

ท่านผู้นำในการจับจองบุกเบิกในการสร้างวัดเป็นครั้งแรก คือ พระครูพุทธวงศาจารย์ (ทองคำ พุทฺธวิโส) เป็นชาวบ้านสีล่อ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ บุตรของพญาแขกเมืองนางแว่นแก้ว ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสรูปแรกของ วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดแพร่ด้วย ได้ชักชวน พระธรรมธการินดา วัดน้ำค้อ (วัดเมธังกราวาส) พร้อมศิษยานุศิษย์ และคฤหัสถ์มาทำการบุกเบิก เมื่อปี พ.ศ.๒๔๓๔ โดยมี พญามงคล (ตันตระภูต พงษ์พันธุ์) ชาวบ้านเหมืองหิต เป็นผู้ลงมือถากถางพื้นที่เป็นคนแรก และต่อมาได้ ฝากชื่อ คำว่า “มงคล” เป็นมงคลนามของวัดด้วย

^{๑๔} พระราชบัญญัติการณ ร่องเจ้าคณะภาคเจ้าภาค ๖ เจ้าอาวาสวัดนางชี กรุงเทพมหานคร, หัวใจปัญญา, (กรุงเทพมหานคร : อักษรการพิมพ์, ม.ป.ป.), หน้า ๑๓๒-๑๓๔.

เมื่อวัดมีสิ่งก่อสร้าง ซึ่งเป็นถาวรวัตถุทางพระพุทธศาสนาเพียงพอ มีพระภิกษุสามเณร มากขึ้น และเห็นว่าวัดมีความมั่นคงดีแล้ว พระครูพุทธวงศาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดแพร่ จึงแต่งตั้งให้ พระธรรมธการินดา ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสรูปแรก เมื่อปี พ.ศ.๒๔๔๒ ระยะแรกแห่งการสร้าง วัด มีประชาชนมาอาศัยอยู่รอบๆ วัดไม่มากนัก ต่อมาจึงมีประชาชนจากหมู่บ้านต่างๆ เช่น ชาวบ้าน หัวข่วง บ้านน้ำค้อ บ้านเหมืองหิต และบ้านทุ่งค่อม เป็นต้น ได้ทยอยกันออกมาจับจองที่อยู่ใกล้วัด มากขึ้น วัดชัยมงคล จึงได้เจริญขึ้นตามลำดับ ตามความเจริญของบ้านเมืองมาจนถึงทุกวันนี้

ลำดับเจ้าอาวาส

๑) พระธรรมธการินดา	(เปีย การินโท)	พ.ศ. ๒๔๔๒ - ๒๔๘๔
๒) พระเป็ง จนโท	(จันทร์ จนโท) รก.	พ.ศ. ๒๔๘๔ - ๒๔๘๖
๓) พระครูวินัยการโกวิท	(บุญมี วรจนโท)	พ.ศ. ๒๔๘๖ - ๒๕๒๖
๔) พระครูศรีมงคลชยาภรณ์	(สัมฤทธิ์ สุภาจาโร)	พ.ศ. ๒๕๒๗ - ปัจจุบัน

ปัจจุบันวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีพระภิกษุสามเณรทั้งหมด ๒๐ รูป (ข้อมูลทางสถิติเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔) บุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญในการจัดการเรียนรู้ภายในวัด ได้แก่ พระภิกษุสามเณรภายในวัด ประมาณ ๖ รูป เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เป็น กัลยาณมิตรคอยแนะนำ สั่งสอนศาสนทายาท และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของ ผู้เข้ามาใช้บริการภายในวัด ด้านการให้บริการของพระภิกษุสงฆ์และพระวิทยากร มีความเป็นมิตร อธิษาศัยดี ดูแลเอาใจใส่ผู้เข้าไปใช้วัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ พร้อมให้คำแนะนำ และสามารถดำเนิน กิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนาม สังเกต และสอบถามบุคลากรภายในบริเวณ วัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า

๑) ด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นลักษณะโดยทั่วไปของวัดวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นระเบียบเรียบร้อย อุดมสมบูรณ์^๕ คือ ที่ยังให้เกิดความสบาย และสิ่ง สดงาม หรือ บุคคล ซึ่งเป็น ที่สบาย เหมาะกัน เกื้อกูล หรือเอื้ออำนวยโดยเฉพาะที่ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่การบำเพ็ญ และประคับประคองรักษาสมาธิ

อวาตสัปปายะ = มีที่พักอาศัยสะดวก ที่อยู่เหมาะสม บรรยากาศดีและ

^๕ สมัย ในที่นี้ หมายถึง กาลที่ได้รับสัปปายะ (ความเหมาะสม) ๕ ประการ คือ อุดมสมบูรณ์ อาหารสัปปายะ เสนาสนะสัปปายะ บุคคลสัปปายะ และธัมมัสสวนสัปปายะ, (อง.ตัก.อ. (ไทย) ๒/๑๐๒/๒๕๔), เชียงอรธ.

บุคคลสี่ปายะ = มีบุคคลแวดล้อมที่เหมาะสม ที่เกี่ยวข้องทำให้สบายใจ

อาหารสี่ปายะ = บริโภคอาหารที่พอเหมาะ มีอาหารการบริโภคสะดวก

ซั่มสี่ปายะ = มีหลักปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่จริตของผู้ปฏิบัติธรรม^{๑๖}

ซึ่งหลักธรรมที่กล่าวมาทั้ง ๔ ข้อเป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติตามเพราะทำให้มีความสะดวกในความเจ็บสงบแม้อยู่ท่ามกลางแหล่งชุมชน แบ่งเป็นเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสชัดเจน สภาพภายในวัดมีต้นไม้ปลูกเป็นระยะบรรยากาศร่มรื่น พื้นที่ส่วนหนึ่งกั้นรั้วไว้เพราะกำลังทำการซ่อมแซมอุโบสถและวิหารอยู่ วัดมีประตูทางเข้าออก ๒ แห่งทิศเหนือและใต้ เปิดรับพุทธศาสนิกชนทุกประตู อาคารสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในวัด มีเพียงพอและเหมาะสมแก่การเรียนรู้

อาคารสถานที่ภายในวัด นอกจากกุฏิที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณร จะเห็นพระวิหารอยู่ตรงกลาง จะมีห้องพัสดุ หอฉัน กุฏิใหญ่ ศาลาปริณญา-ตุลานี และสภาพทั่วไป บริเวณวัดกำลังมีการบูรณะปรับปรุง บางส่วนแล้วเสร็จแล้ว บางส่วนยังดำเนินการอยู่

สิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณวัด ที่นั่งพักผ่อนสำหรับพุทธบริษัทมีไม่มากนัก เนื่องจากกำลังอยู่ในช่วงบูรณะโบราณสถาน มีห้องน้ำให้บริการเพียงพอ และเปิดให้ใช้บริการบางส่วน ที่จอดรถมีบริการพอเพียงในเวลากลางวัน ส่วนช่วงค่ำจะเต็มเสียเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเป็นวัดที่มีบริการงานศพตรงที่ศาลาปริณญา-ตุลานี ทุกคืนจะมีศพตั้งสวดบำเพ็ญกุศลเป็นประจำ ทำให้ที่จอดรถเต็ม ในวัดและบริเวณทางโรงเรียนวัดชัยมงคล โดยมีพระบุญชวน นริสโร เป็นผู้ดูแลฝ่ายพัสดุและผู้ดูแลศาลาปริณญา-ตุลานี ซึ่งเป็นศาลาบำเพ็ญกุศล

๒) บุคลากรภายในวัด หมายถึง ในที่นี้จะกล่าวถึงลักษณะ และบทบาทหรือหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ ตามหลักพระพุทธศาสนา ในวันมาฆปุรณมี วันเพ็ญเดือน ๓ พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมที่ถือว่าเป็นหลักคำสอนที่สำคัญของพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า โอวาทปาติโมกข์^{๑๗} ซึ่งประกอบด้วยคาถา ๓ คาถามี ขนฺตี ปรมํ คโป ตีติจฺหา เป็นต้น ที่พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ทรงแสดงเอง แก่ภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป ที่มาประชุมกัน โดยมีได้นัดหมาย ทรงแสดงพระโอวาทปาติโมกข์^{๑๘}

^{๑๖} มุณิธีศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา, สี่ปายะ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.dmc.tv/forum/index.php?showtopic=5767> [๓๐ มิ.ย. ๒๕๕๔].

^{๑๗} ปาติโมกข์ ในที่นี้มีได้ หมายถึง อาณาปาติโมกข์ (ประมวลพุทธบัญญัติที่ทรงตั้งขึ้นเป็นพุทธอาณา ได้แก่ อาทิพรหมจริยศึกษา ที่มีพระพุทธานุญาตให้สวดในที่ประชุมสงฆ์ทุกกึ่งเดือน) แต่หมายถึง โอวาทปาติโมกข์ซึ่งประกอบด้วยคาถา ๓ คาถามี ขนฺตี ปรมํ คโป ตีติจฺหา เป็นต้น ที่พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ทรงแสดง, เจริญธรรม.

^{๑๘} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๕๐/๕๐.

ภิกษุทั้งหลาย พระวิปัสสีพุทธเจ้าทรงแสดงปาติโมกข์ ในที่ประชุมสงฆ์
ที่กรุงพันธุมศิราชธานีนั้นดังนี้

‘ความอดทนคือความอดกลั้นเป็นตบะอย่างยิ่ง

พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสว่า นิพพานเป็นบรมธรรม

ผู้ทำร้ายผู้อื่น ไม่ถือว่าเป็นบรรพชิต

ผู้เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ถือว่าเป็นสมณะ

การไม่ทำบาป ๒ ทั้งปวง

การทำกุศล ๑ ให้ถึงพร้อม

การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว

นี่คือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า สำหรับพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เผยแผ่พระศาสนาว่า ควรจะ
ดำเนินชีวิตและประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร สรุปได้ว่า พระที่จะไปสอนผู้อื่นต้องเป็นตัวอย่าง
ไม่กล่าวร้ายใคร ไม่ทำร้ายใคร ตำรวมตนในปาติโมกข์ คือ ประมวลข้อกำหนดความประพฤติที่เป็น
ระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับในการดำเนินชีวิตของพระภิกษุ เพื่อรักษามาตรฐานแห่งความเป็นอยู่ที่
เหมาะสม และเอื้อต่อการเจริญในไตรสิกขาของพระภิกษุ ที่เรียกกันว่า ศีล ๒๒๗ ข้อและต้องเป็น
ผู้รู้จักประมาณในอาหาร บริโภคด้วยความรู้ เข้าใจวัตถุประสงค์โดยใช้ปัญญา ไม่นับอาหารเพียง
เพื่อเอร็ดอร่อย ตามใจอยาก พระสงฆ์เป็นผู้ดำเนินชีวิตด้วยอาศัยผู้อื่น ต้องทำตัวให้เขาเลี้ยงง่าย
เป็นอยู่ง่าย ไม่วุ่นวายใช้เวลาหมดไปกับการแสวงหาสิ่งเสพบริโภค คือ ไม่มุ่งหาความสำราญจาก
เรื่องของวัตถุ นอกจากนี้ ต้องเป็นผู้รู้จักอยู่ในที่นิ่งที่นอนอันสงบ ไม่มัวออกไปคลุกคลีกับชาวบ้าน
จนไม่รู้จักหาความสงบ ไม่ปลีกตัวออกไปหาเวลาพัฒนาจิตใจและปัญญา ต้องไม่ละทิ้งการอยู่ในที่
สังัดเพื่อเป็นฐานที่มั่นคงภายใน จะได้ไม่ถูกกลืนเข้าไปในสภาพที่ยุ่งเหยิงของสังคมภายนอกเมื่อได้
ที่สังัดแล้วก็ใส่ใจในการฝึกฝนจิตใจให้เจริญยิ่งขึ้นไป เมื่อพระสงฆ์พัฒนาจิตใจแล้วก็จะเป็นผู้
มีจิตใจประณีตงดงาม มีความสุขทางจิตใจโดยพึ่งพาอาศัยวัตถุน้อย มีชีวิตที่เป็นสุขบนความเรียบง่าย
เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนได้ คำสอนในคานานี้ ถือเป็นแนวทางและเป็นคติแก่ประชาชน
ทำให้ประชาชนมีความหวังและเลื่อมใสศรัทธาต่อพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา

จากอวาสิกขธรรม ๕ ได้แสดงถึงธรรมของภิกษุผู้อยู่ประจำวัดไว้ว่า

๑) ถึงพร้อมด้วยอากัปภิกิริยา และวัตรปฏิบัติ คือ มีกิริยามารยาท ท่าทีการแสดงออก
ทางกาย วาจา ตำรวม งดงาม และเอาใจใส่ปฏิบัติกิจหน้าที่สม่ำเสมอเรียบร้อย

๒) เป็นพหูสูต คือ ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก รู้หลักพระธรรมวินัย มีความรู้ความเข้าใจ
กว้างขวางลึกซึ้ง

- ๓) ประพฤติขัดเกลา ฝึกรบรณในไตรสิกขา ชอบความสงบ ยินดีในกัลยาณธรรม
 ๔) มีกัลยาณพจน์ มีวาจางาม กล่าว กัลยาณพจน์ รู้จักพูด รู้จักเจรจาสรรเสริญ และนำ

ปัญญา

- ๕) มีปัญญา รู้เข้าใจ รู้พิจารณา เฉลียวฉลาด สามารถแก้ปัญหา ไม่ซึมเซอเบอะบะ^{๑๕}

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเจ้าอาวาส ประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้

ย่อมเป็นผู้มีอุปการะมากแก่อาวาส ธรรม ๕ ประการ คือ ภิกษุเจ้าอาวาส

(๑) เป็นผู้มีศีล ฯลฯ สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลาย

(๒) เป็นพหูสูต ฯลฯ แทงตลอดดีด้วยทักขิณี

(๓) ปฏิสังขรณ์เสนาสนะที่ปรักหักพัง

(๔) เมื่อภิกษุสงฆ์จำนวนมากเข้ามาถึง หรือภิกษุจากต่างแคว้นเข้ามาถึงเธอเข้าไปบอกพวกเขา
 คลุหัดว่า ‘ผู้มีอายุทั้งหลาย ภิกษุสงฆ์จำนวนมากเข้ามาถึงแล้วภิกษุจากต่างแคว้นเข้ามาถึงแล้ว ขอ
 เชิญพวกท่านทำบุญเถิด นี่เป็นกาลสมัยที่จะทำบุญ

๕) เป็นผู้ได้มาน ๔ อันมีในจิตยิ่ง ซึ่งเป็นเครื่องอยู่เป็นสุขในปัจจุบันตามความปรารถนา ได้
 โดยไม่ยาก ได้โดยไม่ลำบาก

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเจ้าอาวาสประกอบด้วยธรรม ๕ ประการนี้แล ย่อมเป็น
 ผู้มีอุปการะมากแก่อาวาส^{๑๖}

พระราชวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต)^{๑๗} สรุปหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ไว้ ๒ ประการ คือ

๑) บทบาทหรือหน้าที่ต่อตนเอง จากอรรถกถาธรรมบท^{๑๘} พระเจ้ากบฏบาลเข้าไปทูลถาม
 พระพุทธเจ้าว่า “ฐะระในศาสนาของพระองค์มีเท่าใด” พระองค์ตรัสว่า “ภิกษุ ฐะระในศาสนานี้มี ๒
 คือ คันถฐะระและวิปัสสนาฐะระ คันถฐะระ หมายถึง การศึกษาเล่าเรียนธรรมวินัยตามสมควรแก่ปัญญา
 ของตน แล้วบอกกล่าวต่อ ๆ กันไป วิปัสสนาฐะระ คือ การพิจารณาสังขารโดยความเป็นของไม่เที่ยง
 เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา จนสามารถบรรลุอรหัตตผลเป็นจุดหมายสูงสุด”^{๑๙}

^{๑๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๘๓.

^{๑๖} อัง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๓๖๖/๒๓๔.

^{๑๗} พระราชวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต), บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยปัจจุบัน, หนังสือชุด
 หลักธรรมเฉลิมพระเกียรติ เล่ม ๕๔/๖๐, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐) หน้า ๑.

^{๑๘} วคิน อินทสระ, ธรรมบททางแห่งความดี, เล่มที่ ๑, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมดา
 ๒๕๔๘), หน้า ๓๔.

^{๑๙} คุราลละเอียดใน ขุ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๑/๑๕.

๒) บทบาทและหน้าที่ต่อผู้อื่นเกิดขึ้นเนื่องจากความผูกพันในด้านความเป็นอยู่ พระสงฆ์ถูกกำหนดให้ต้องฝากชีวิตความเป็นอยู่ไว้กับคฤหัสถ์ เริ่มตั้งแต่อาหาร และความเป็นอยู่ อื่นๆ ดังมีพระพุทธพจน์เตือนพระสงฆ์ให้ระลึกถึงความรู้สึกที่ต้องรับผิดชอบของตนว่า “บรรพชิต พึงพิจารณาเนืองๆ ว่า ความเป็นอยู่ของเราเนื่องด้วยผู้อื่น วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่”^{๒๔} ในแง่ของคุณธรรม เมื่อมีความผูกพันกันในด้านความเป็นอยู่ พระสงฆ์ย่อมต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ด้วยความเมตตา พระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนหน้าที่นี้ตั้งแต่เริ่มประกาศพระศาสนาว่า” ภิคุทั้งหลาย พวกเธอจงจาริกไปเพื่อประโยชน์แก่ชนหมู่มาก โดยอาศัยความอนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์ เพื่อความเกื้อกูล และเพื่อความสุขของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย”^{๒๕}

ภิคุทั้งหลาย พราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลายเป็นผู้มีอุปการะมากแก่เธอทั้งหลาย บำรุงเธอทั้งหลายด้วยจิวร ภัณฑาสนะ และคิลานปัจจัย เกสัชบริวาร แม้เธอทั้งหลายก็จะเป็นผู้มีอุปการะมากแก่พราหมณ์และคฤหบดีทั้งหลาย จงแสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศแบบการครองชีวิตอันประเสริฐ พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะแก่พราหมณ์และคฤหบดีเหล่านั้นเถิด^{๒๖}

สรุปหน้าที่และความผูกพันของพระสงฆ์ต่อสังคม เกิดจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

- ๑) การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ ต้องอาศัยปัจจัย ๔ ที่ชาวบ้านถวาย
- ๒) สภาวะและเหตุการณ์ในสังคม มีผลเกี่ยวข้องในการบำเพ็ญสมณธรรม
- ๓) โดยคุณธรรมแล้ว จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากทุกข์ด้วยความเมตตา

๓) กิจกรรมการเรียนรู้ภายในวัด วัดได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบ สำหรับบุคคลทุกกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(๑) กิจกรรมในสังคมสงฆ์ นอกจากการทำวัตรสวดมนต์ตามปกติแล้ว การอบรมให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณรเป็นไปอย่างเคร่งครัด มีกิจกรรมระหว่างเข้าพรรษา ภายในพระอุโบสถจะมีการอ่านธรรมาสนุศาสตร์หลังทำวัตรเช้าทุกวัน และอ่านพระวินัยปิฎกสำนวนแปลเป็นภาษาไทยเรื่องเกี่ยวกับศีลและวินัยของภิกษุหลังทำวัตรเย็น ก่อนการนั่งสมาธิ กิจกรรมเฉพาะสำหรับพระบวชใหม่ในปีแรก มีระเบียบให้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และต้องเข้าอบรมกรรมฐานทุกคืนตลอดระยะเวลาที่บวชอยู่ ให้ได้รับความรู้พื้นฐานด้านการอบรมจิตภาวนาทุกรูป เป็นเวลาอย่างน้อย ๗ วัน (การบวชที่วัดนี้ ต้องบวชอย่างน้อย ๑๕ วัน)

^{๒๔} อ.ทศก. (ไทย) ๒๔/๔๘/๑๐๔.

^{๒๕} วิ.ม. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐.

^{๒๖} พ.อ.ติ. (ไทย) ๒๕/๘๔/๔๔๕.

กิจวัตรประจำวันของพระภิกษุสามเณร

๐๖.๐๐ น. บิณฑบาต

๐๘.๐๐ น. ทำวัตรเช้า (ภาษาบาลี) และสวดบทพิจารณาปัจจัย ๔ (จิ๋ว
บิณฑบาต เสนาสนะ เกสัช) แปลเป็นภาษาไทยเวียนวันละ ๑ บท

๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. เรียนนักธรรมบาลี

๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. เรียนต่อ

๑๗.๓๐ น. ทำวัตรเย็น

สำหรับพระภิกษุสามเณรในวัดมีข้อตกลงร่วมกันว่า ต้องทำวัตรสวดมนต์เป็นประจำ ไม่ว่าจะมิกิจในเรื่องใดก็ตาม อย่างน้อยต้องเข้าร่วมทำวัตรสวดมนต์เช้าเย็น ๑๕ วันต่อ ๑ เดือน และทุกวันพระ ทางวัดได้จัดให้มีการเทศนา โดยจัดตารางปฏิทินประจำปีสำหรับพระภิกษุเพื่อเวียนกัน เทศน์เป็นประจำทุกวันธรรมสวนะ กิจกรรมการเทศนาให้ความรู้แก่พุทธบริษัทนี้ จัดให้ มีขึ้น ๓ รอบเวลา ๐๙.๓๐ น. ๑๒.๑๕ น. และ ๑๕.๐๐ น. โดยกำหนดคติกาสำหรับพระในวัดไว้ว่า ต้องเข้าร่วมฟังเทศน์อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อ ๑ เดือน ทั้งนี้ถือเป็นกิจกรรมการเรียนรู้พระพุทธศาสนาร่วมกัน ระหว่างพุทธบริษัทในอุโบสถ

(๒) กิจกรรมที่ทางวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ กิจกรรมที่วัดชัยมงคลที่มีต่อพุทธศาสนิกชน คือ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานแก่บุคคลทั่วไป, กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาการทำบุญตักบาตร, การรักษาศีล, ฟังธรรม, สนทนาธรรมกับพระสงฆ์, การเข้าร่วมพิธีบรรพชา อุปสมบท, การทำบุญทอดผ้าป่า กฐิน การเวียนเทียน และการไหว้พระพุทธรูปชัยมงคล กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจากนักเรียนเทศบาลวัดชัยมงคล มาร่วมกิจกรรมนุ่งห่มขาว ทำบุญตักบาตร ทำวัตรสวดมนต์ และนั่งสมาธิทุกวันสวด ตลอดปี เป็นต้น

๔) กระบวนการทำงาน พระครูศรีมงคลชาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอเมืองแพร่ เจ้าอาวาสท่านจะแบ่งงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และเคารพการตัดสินใจของผู้ที่ได้รับมอบหมาย “โดยพระครูศรีมงคลชาภรณ์”^{๒๗} ได้ยึดการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาล กล่าวถึงวิธีการที่พระพุทธเจ้าทรงใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ว่า สองเดือนนับจากวันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก่ปัญจวัคคีย์ ทำให้เกิดพระสังฆรัตนะขึ้น นับเป็นการเริ่มต้นมีสมาชิกใหม่ในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงใช้พุทธวิธีในการบริหารกิจการคณะสงฆ์นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานานกว่า ๒,๕๐๐ ปี ซึ่งหากใช้กรอบในการพิจารณาหลักของนักบริหารในปัจจุบันที่มี อยู่ ๕ ประการ ดังคำย่อว่า POSDC ก็

^{๒๗} สัมภาษณ์พระครูศรีมงคลชาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอเมืองแพร่ เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เห็นได้ว่าพระพุทธพจน์ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) และการกำกับดูแล (Controlling) ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกมากมาย เช่น

(๑) พุทธวิธีในการวางแผน เมื่อท่านอัญญาโกณฑัญญะ หนึ่งในปัญจวัคคีย์ได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว ขอบวชเป็นพระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงประทานการอุปสมบท ด้วยพระพุทธดำรัสว่า “เธอจงมาเป็นภิกษุเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์ โดยชอบเถิด”^{๒๘} พระพุทธเจ้าทรงกำหนดให้ผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนามีเป้าหมายเดียวกัน คือ มุ่งปฏิบัติเพื่อให้หลุดพ้นจากความทุกข์

(๒) พุทธวิธีในการจัดองค์กร พุทธวิธีในการจัดองค์กร เมื่อมีผู้ออกจากเรือนเข้ามาขอบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา จะมีการกำหนดให้เป็นสงฆ์เสมอกันหมด ไม่นอนุญาตให้นำชาติวรรณะหรือตำแหน่งหน้าที่ในเพศฆราวาสเข้ามาในองค์กรคณะสงฆ์ นอกจากนั้น พระองค์ทรงแต่งตั้งสาวกทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์เป็นเอตทัคคะในด้านต่าง ๆ เช่น พระมหากัสสปะเป็นผู้ชำนาญด้านธุดงค์พระปุลณมันตานีบุตร เป็นผู้ชำนาญด้านการแสดงธรรม ภิกษุณีภูจจาโรเป็นผู้ชำนาญด้านวินัยการแต่งตั้งผู้ชำนาญการด้านต่างๆ นี้ ถือเป็นการใช้คนให้เหมาะกับงานในพระพุทธศาสนา

(๓) พุทธวิธีในการบริหารงานบุคคลในพระพุทธศาสนา การบริหารงานบุคคลเริ่มตั้งแต่การรับผู้ที่เข้ามาขอบวช ต้องมีการคัดกรองโดยคณะสงฆ์ที่พระพุทธเจ้าทรงมอบความไว้วางใจให้การรับคนเข้ามาอุปสมบท ต้องได้รับความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์จากคณะสงฆ์ที่ประชุมพร้อมกันในอุโบสถที่ประกอบพิธีอุปสมบท และเมื่อบวชแล้ว พระบวชใหม่ต้องได้รับการฝึกหัดอบรมและศึกษาเล่าเรียนจากพระอุปัชฌาย์ โดยอยู่ภายใต้การปกครองดูแลของท่านจนกว่าจะมีพรรษาครบ ๕ จึงเรียกว่า นิสัยมุตตกะ คือ ผู้พ้นจากการพึ่งพาพระอุปัชฌาย์

(๔) พุทธวิธีในการอำนวยการ การดำเนินงานในพระพุทธศาสนานั้น อาศัยภาวะผู้นำเป็นสำคัญ พระองค์ทรงใช้หลักการสื่อสารเพื่อการบริหาร โดยการอธิบายขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง (สันทัตสนา) จูงใจ (สมาทปนา) หมายถึง เมื่อเข้าใจและเห็นชอบกับวิสัยทัศน์จนเกิดศรัทธาแล้วจึงจูงใจ จากนั้นคือ แกล้วกล้า (สมุตเตชนา) หมายถึง ปลุกใจให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและกระตือรือร้นในการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย และร่าเริง (สัมปหังสนา) หมายถึง สร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันแบบกัลยาณมิตร ซึ่งจะส่งเสริมให้สมาชิกมีความสุขในการทำงาน

^{๒๘} วิ.ม. (ไทย) ๔/๑๘/๒๕.

(๕) พุทธวิธีในการกำกับดูแล การกำกับดูแลความประพฤติของพระสงฆ์นั้น พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

ภิกษุทั้งหลาย มหาสมุทรย่อมซัดสาดซากศพที่ตกลงไปขึ้นฝั่งเสีย ไม่ยอมให้ลอยอยู่นาน ฉันทใด ในธรรมวินัยก็ฉันทนั้น สงฆ์ย่อมไม่อยู่ร่วมด้วยภิกษุผู้ทุศีลมีใจบาป มีความประพฤติ ไม่สะอาด มีการกระทำที่ต้องปกปิด ไม่ใช่สมณะ สงฆ์ประชุมพร้อมกันแล้วย่อมขับภิกษุนั้นออกเสีย จากหมู่ ภิกษุเช่นนี้ แม้จะนั่งอยู่ท่ามกลางสงฆ์ ถึงอย่างนั้นเขาก็ได้ชื่อว่า ห่างไกลจากสงฆ์และสงฆ์ก็ห่างไกลจากเขาเช่นกัน^{๒๕}

พระครูศรีมงคลชาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล จังหวัดแพร่ สรุปว่าแม้หลักการบริหารเชิงพุทธจะเกิดขึ้นกว่า ๒,๕๐๐ ปีแล้วก็ตาม แต่จากข้อมูลที่ยกมาสรุปได้ว่า แนวคิดในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในสมัยพุทธกาลนั้น ยังสามารถนำมาใช้ได้เป็นอย่างดี ทฤษฎีการบริหารในยุคปัจจุบัน ยังคงใช้แนวทางตามหลักการบริหารสมัยพุทธกาล กล่าวคือเรื่องของกรวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยการ จะแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดปลีกย่อย เช่น การบริหารในยุคปัจจุบันจะมีเรื่องงบประมาณเพิ่มขึ้นมาเป็นปัจจัยสำคัญสมัยพุทธกาล เรื่องงบประมาณจะขึ้นอยู่กับศรัทธาของมหาชนที่มีต่อพระภิกษุสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมากกว่าสิ่งอื่นใด

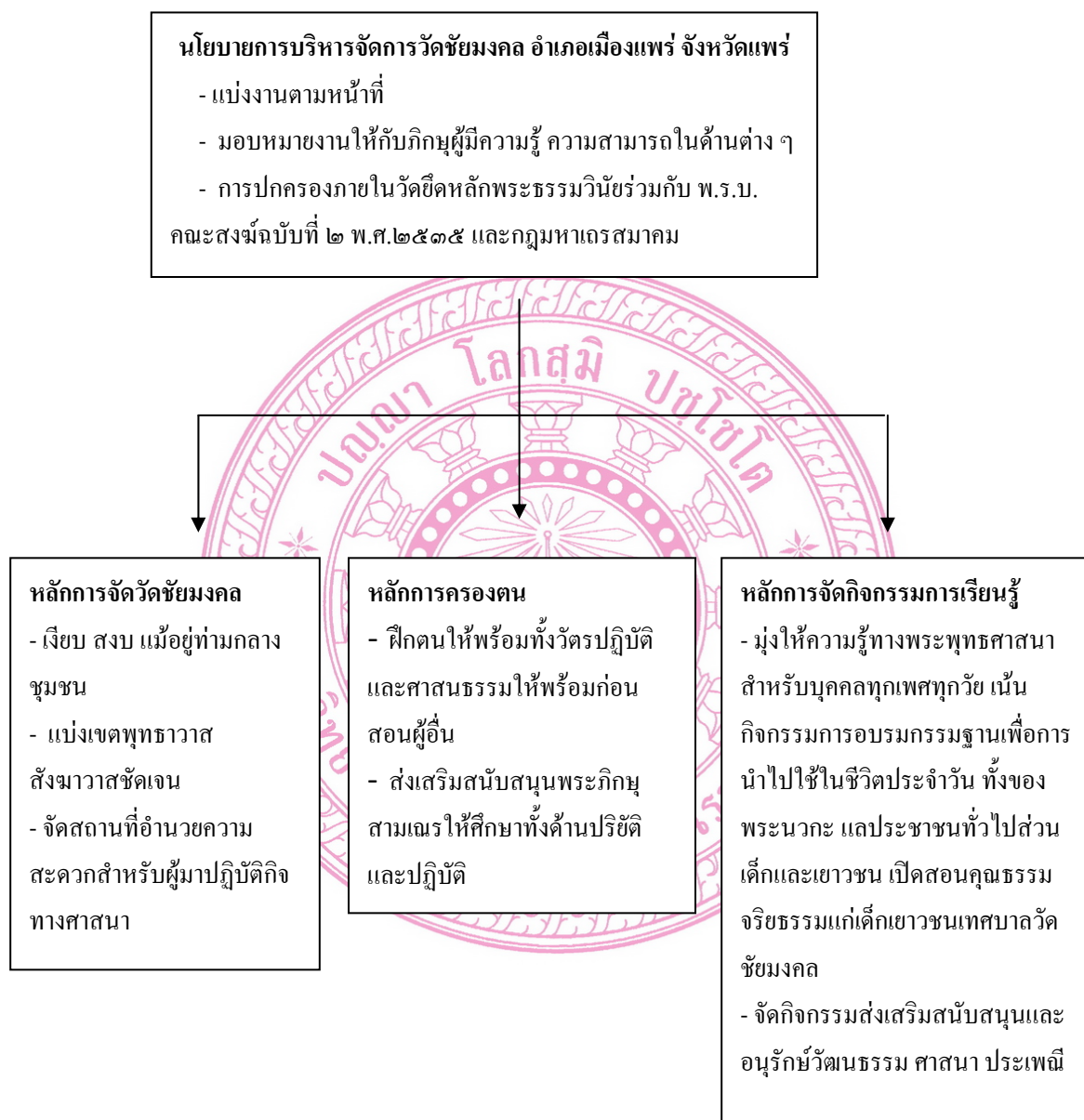
ดังนั้น พระครูศรีมงคลชาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล จังหวัดแพร่ ได้มีการมอบหมายให้พระภิกษุสงฆ์ผู้มีความรู้ความสามารถดูแลรับผิดชอบการเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่นการอบรมคุณธรรมจริยธรรม แก่เด็กและเยาวชนในโรงเรียนเทศบาลวัดชัยมงคล มีผู้รับผิดชอบการดูแล

๑. พระอตุลย์ ปากาโร
๒. พระครูปลัดประเวท ทีปชมโม และในส่วนด้านการอบรม วิปัสสนากรรมฐาน มีการดำเนินการอย่างราบรื่น เพราะอยู่ในส่วนความรับผิดชอบของ พระครูศรีมงคลชาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล และพระครูปลัดประเวท ทีปชมโม ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชัยมงคล โดยตรง การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้พระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลี สำหรับพระภิกษุสามเณร เป็นไปในลักษณะของการดำเนินการตามแนวที่เคยปฏิบัติกันมาจนเป็นแบบแผน ไม่อาศัยระบบและการวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนที่เข้ามาเรียนรู้พระพุทธศาสนาในวันพระทุกสัปดาห์ ยังเน้นการสอนในรูปของการบรรยาย และจัดสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดวัด แต่งเรียงความจากประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับ การปกครองภายในวัด ยึดถือความเคร่งครัดในพระธรรมวินัยเป็นหลักร่วมกับพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ และกฎหมายเถรสมาคม

^{๒๕} วิ.จ. (ไทย) ๓/๓๘๔/๒๕๐.

กระบวนการให้บริการด้านกิจกรรมภายในวัด ด้านการจัดการอบรมกรรมฐาน เป็นระบบและมีขั้นตอนที่เหมาะสมที่สุด ทั้งในด้านระยะเวลา การดำเนินกิจกรรมไปตามลำดับ มีคำแนะนำทั้งที่เป็นเอกสารแจกระหว่างการดำเนินกิจกรรม และคำแนะนำจากพระในวัดชัยมงคลอย่างชัดเจน มีแบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการของแหล่งการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ ส่วนกิจกรรมด้านอื่นๆ มีอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่มากนักใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีแบบประเมินความพึงพอใจของกิจกรรมที่จัด แต่วัดความพึงพอใจจากการแสดงออก และผลงานที่ปรากฏของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน เด็กเยาวชนในโรงเรียนเทศบาลวัดชัยมงคล ทุกวันพระตลอดปี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนในโรงเรียนเทศบาลวัดชัยมงคลได้มีเวลาว่าง คบว่างการเรียนทางคณะครู โรงเรียนเทศบาลวัดชัยมงคลจะพานักเรียนเข้ากิจกรรมเสริมหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำสอนทางพระพุทธศาสนาและวันสำคัญพระพุทธศาสนา เพื่อให้นักเรียนได้นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มีคณะผู้ดูแลที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ภายในวัด จำนวน ๒ รูป ผู้ที่เข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่อยู่รอบบริเวณในวัดชัยมงคล จากการสังเกตพบว่า ที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ของพุทธศาสนิกชนทั่วไปและเป็นการอบรมแก่ผู้ที่เข้าร่วมอบรมปฏิบัติธรรม วัดชัยมงคลเป็นไปในลักษณะปกติ ประกอบด้วยภาคบรรยายและภาคปฏิบัติ และกิจกรรมส่งเสริมความสามัคคี กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้นกล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่กล่าวมาทั้ง ๔ ประการนี้ วัดจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับพุทธบริษัทเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งในส่วนของพระบวชใหม่ และพระภิกษุสงฆ์ที่จำพรรษานานแล้ว มีการทบทวนโดยการอ่านพระวินัยให้กันฟัง เพื่อทบทวนบทบาทให้สมกับสมณสาธูปสมณสัญญาในช่วงเข้าพรรษา นอกจากนี้ทางวัดได้จัดการให้ความรู้ศาสนธรรมแก่เด็กและเยาวชนด้วยการเปิดสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ รวมถึงการจัดโครงการอบรมกรรมฐาน ซึ่งถือว่าเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนทั่วไป จะเห็นได้ว่า วัดได้พยายามจัดกิจกรรมให้บุคคลทุกกลุ่มครอบคลุมและทั่วถึง ถือได้ว่าวัดชัยมงคล เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เน้นการให้ความรู้ทั้งด้านการปฏิบัติธรรมแก่พระภิกษุสามเณร เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผยแผ่ความรู้ที่ได้รับให้แก่บุคคลทั่วไป ด้านกระบวนการทำงานภายในวัด ท่านเจ้าอาวาสใช้หลักในการบริหารปกครองที่เหมาะสม โดยการจัดหาคนให้เหมาะกับงาน แบ่งความรับผิดชอบกันเป็นส่วนๆ ให้โอกาสผู้ที่มีความรู้ความสามารถได้ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทำให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันระหว่างพระภิกษุสามเณรกับญาติโยม

แผนภูมิที่ ๔ : รูปแบบการจัดวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของวัดชัยมงคล

๒.๔ ปัจจัยหลักที่ทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าวัด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้พุทธศาสนิกชนเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ประกอบไปด้วยปัจจัยหลักที่สำคัญ ๔ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านศาสนบุคคล วัดชัยมงคล มีเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันคือท่านพระครูศรีมงคล-ชยาภรณ์ เป็นพระเถระที่มีจริยาวัตรตรงงาม น่าเลื่อมใส พุคน้อยแต่มีสาระมีคำสอนที่น่าประทับใจ ในทุกโอกาสที่ได้พบในยามที่ท่านกล่าวสัมโมทนียกถาเนื่องในโอกาสต่างๆ ตลอดจนการเทศนาอบรมพระสงฆ์ และฆราวาสญาติโยมทั้งหลาย ท่านมักจะมีธรรมะ และคำแนะนำที่มีสารประโยชน์ให้แก่ญาติโยมทั้งหลายได้อย่างไม่ผิดหวังในยามที่ท่านเทศน์หรือบรรยายทุกครั้ง ท่านสามารถถ่ายทอดคำสอนในทางพระพุทธศาสนาจากเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย น้ำเสียงของท่านนั้นไพเราะน่าฟัง สามารถสะกดผู้ฟังทุกเพศทุกวัยได้ ในงานบำเพ็ญกุศลศพ ผู้คนส่วนใหญ่มาพบกันก็จะพูดคุยกันในงาน แต่ทันทีที่ท่านขึ้นแสดงธรรม ผู้ฟังทั้งหลายจะเงียบและติดตามตั้งแต่ต้นจนจบ ท่านเป็นนักเทศน์ที่ไม่มีชื่อเสียงโด่งดังแต่การเทศน์ของท่านนั้นชวนให้น่าติดตาม น่าประทับใจและเมื่อมีงานมงคลหรืออวมงคล ญาติโยมมักจะมานิมนต์ท่าน ไปเทศน์อยู่เสมอเพราะเป็นนักเทศน์ที่มีลักษณะ “ บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น “ นี่คือต้นทุนของการเป็นพระนักเทศน์ของท่าน จึงทำให้วัดชัยมงคลมีชื่อเสียงดังคำกล่าวของชาวจังหวัดแพร่ว่า วัดชัยมงคล เป็นวัดนักเทศน์

๒) ด้านสถานที่ วัดชัยมงคล เป็นวัดที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองแพร่ สบายๆ เหมาะสม ใกล้ชุมชน ใกล้โรงพยาบาล ใกล้ตลาด ญาติโยมไปมาสะดวก มีศาลาการเปรียญเป็นที่ประกอบการบำเพ็ญกุศลศพ และห้องปฏิบัติธรรมสำหรับผู้สนใจ อีกประการหนึ่ง ชื่อของวัดเป็นมงคล ผู้คนจึงนิยมมาทำกิจกรรมทางพุทธศาสนาอยู่เสมอ เพราะมีความเชื่อว่าวัดชัยมงคล ชื่อเป็นมงคลที่เป็นชัยชนะ

๓) ด้านศาสนวัตถุ วัดชัยมงคล เป็นวัดที่มีพระประธานในอุโบสถชื่อว่า หลวงพ่อพุทธชัยมงคล เป็นพระพุทธรูปปูนปั้น ปางสะดุ้งมาร มีอายุประมาณ ๑๐๐ กว่าปี ซึ่งประดิษฐานในอุโบสถ จึงมีญาติโยมเข้ามาทำบุญขอพรหลวงพ่อยู่เป็นประจำ และนอกจากนั้น วัดชัยมงคล ยังมีรูปหล่อของหลวงปู่การินตา ซึ่งเป็นอดีตเจ้าอาวาสวัดชัยมงคลรูปแรก ที่เป็นผู้นำคณะสงฆ์และญาติโยมร่วมบุกเบิกก่อสร้างวัดชัยมงคล ในความเชื่อของญาติโยมที่มีต่อหลวงปู่การินตาซึ่งเป็นพระมหาเถระที่มีวิถียาคมเข้มขลังตามคำบอกเล่าของลูกศิษย์ที่เล่าประสบการณ์สืบๆกันมา ว่าหลวงปู่ท่านนั้นมีวาจาสิทธิ์ เวลาท่านพูดอะไรออกไปมักจะเป็นจริงทุกครั้ง ทำให้ลูกศิษย์ของท่านเวลาทำอะไรไม่ดี ผิดศีลผิดธรรม ก็กลัวหลวงปู่ท่านดูค่า เพราะท่านมีคำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์เวลาท่านดูค่าออกไป

กล่าวจะเป็นจริงดังคำที่ท่านพูด จึงทำให้ผู้คนมักจะนิยมบูชาเหรียญของหลวงปู่การินตามาบูชาติดตัว หรือบูชาไว้ที่บ้านเพื่อเป็นสิริมงคล แคล้วคลาด ปลอดภัย

๔) ด้านศาสนพิธี วัดชัยมงคล เป็นวัดหนึ่งที่มีการทำบุญครบวงจรตามหลักการบุญทาง พระพุทธศาสนา คือ ทาน ศีล ภาวนา อย่างเช่น มีการทำบุญตักบาตรตลอดปีไม่เคยหยุด ไม่ว่าจะ เข้าพรรษาหรือออกพรรษา และโดยเฉพาะช่วงพรรษานั้นจะมีอุบาสกอุบาสิกา มารักษาศูโบสถศีล (ถือศีล๘) ที่มีมาตั้งแต่ก่อน พ.ศ.๒๕๐๐ หรือประมาณ ๗๐ ปี จนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าผู้ที่มา รักษาศูโบสถศีลจะมีจำนวนลดน้อยลงก็ตาม แต่ก็ยังมีการปฏิบัติอย่างนี้มาโดยตลอด นอกจากนี้ วัดยังมีกิจกรรมทางพุทธศาสนาเป็นประจำ เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วัน อาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา และกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ และวันสำคัญอื่นๆ จึงเป็น ปัจจัยหลักที่ทำให้ญาติโยมนิยมมาทำกิจกรรมทางศาสนาที่วัดชัยมงคล

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อริสรา ชาญญารมย์^{๓๐} ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบวชเรียนของสามเณร : ศึกษา เฉพาะกรณีวัด โกเมศร์ตนาราม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พบว่า ๑) สามเณรวัด โกเมศร์ตนาราม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบวชเรียน โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้าน การสร้างช่องโอกาส ด้านค่านิยมทางพุทธ และด้านความสนใจในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๒ ๒) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า สามเณรวัด โกเมศร์ตนาราม อำเภอสามโคก จังหวัด ปทุมธานี ที่มีความรู้ทางธรรม ภูมิปัญญาเดิม และรายได้ต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกัน มีปัจจัย ที่ส่งผลต่อการบวชเรียน โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสามเณรที่มีความรู้ทางโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และเมื่อแยกทดสอบเป็นรายด้าน พบว่า สามเณรที่บวชเรียนวัด โกเมศร์ตนาราม ที่มีความรู้ทางธรรม และภูมิปัญญาเดิม แตกต่างกัน มีปัจจัย ที่ส่งผลต่อการบวชเรียนด้านการสร้างช่องโอกาส และด้านความสนใจในพระพุทธศาสนาไม่ แตกต่างกัน ส่วนสามเณรที่บวชเรียนวัด โกเมศร์ตนาราม ที่มีความรู้ทางโลก และที่มีรายได้ต่อเดือน ของครอบครัวแตกต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบวชเรียน ด้านการสร้างช่องโอกาส และค่านิยม ทางพุทธแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) สามเณรวัด โกเมศร์ตนารามได้ เสนอปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการบวชเรียนของสามเณร อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ดังนี้ (๑) ด้านการสร้างช่องโอกาส การศึกษาทางโลกในปัจจุบันของสามเณรในปัจจุบัน ไม่ได้รับ การสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการศึกษาทางโลกของสามเณร

^{๓๐} อริสรา ชาญญารมย์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบวชเรียนของสามเณร : ศึกษาเฉพาะกรณีวัด โกเมศร์ตนาราม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, สารนิพนธ์, ๒๕๕๔.

ให้มากยิ่งขึ้น และหน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนเครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น (๒) ด้านค่านิยมทางพุทธ วิทยุในปัจจุบันไม่นิยมการบวชเรียน เพราะทนต่อข้อบังคับไม่ได้ และมีข้อปฏิบัติมากมาย กลัวทนอยู่ไม่ได้ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้บุตรหลานที่เป็นวัยรุ่น สนใจที่จะบวชเรียนและศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ถ้าตนเองมีความอดทนต่อความอยากได้ ก็สามารถที่จะศึกษาบวชเรียนได้ (๓) ด้านความสนใจในพระพุทธศาสนา การนำเสนอข่าวของพระสงฆ์บางรูปที่ปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ทำให้พุทธศาสนิกชนบางคนเสื่อมศรัทธาลง ยังมีการออกทางสื่อต่าง ๆ ย่อมส่งผลต่อส่วนรวมได้ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการนำเสนอข่าวที่ดี ๆ คือนำเสนอข่าวพระสงฆ์ที่มีการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบออกทางสื่อต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปเป็นแบบ และให้สังคมได้รับรู้

สุนทร สุริยะรังษี^{๓๑} วิทยานิพนธ์พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอวิทยานิพนธ์ เรื่องการศึกษาเชิงวิเคราะห์บทบาทของคฤหัสถ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีอุบาสิกและผู้ได้รับเอตทัคคะ ได้กล่าว ถึงการบรรลุลหกรรมของคฤหัสถ์ โดยงานวิจัยนี้สรุปความได้ว่า พระพุทธศาสนามีบุคคลที่จะสืบทอดพระพุทธศาสนา ๔ จำพวก เรียกว่าพุทธบริษัท แยกเป็นนักรบวช คือภิกษุและภิกษุณี กับคฤหัสถ์ ผู้ครองเรือนคืออุบาสกและอุบาสิกา ทั้งสองฝ่ายมีฐานะเท่าเทียมกันในแง่ความสัมพันธ์กับการบรรลุลหกรรม ดังที่วัจจโคตรปริพาชกกล่าวว่า บริษัทของพระโคตมซึ่งมีทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตมีแต่มุ่งปฏิบัติเพื่อก้าวไปสู่นิพพาน

พระมหาสมชาย เจริญกิจ^{๓๒} ได้เสนอวิทยานิพนธ์ เรื่องวัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์ : ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะและกิจกรรมของวัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์กับสภาพความเป็นจริงของวัดในสังคมไทยในปัจจุบัน และสรุปผลการศึกษาว่า ลักษณะของวัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์เป็นสถานที่ สงบ ร่มรื่น มีลักษณะเป็นป่าหรือสวนที่จะให้ความรื่นรมย์ใจ มีการจัดสัดส่วนพื้นที่ภายในวัดได้ความเหมาะสมและลงตัวเอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์ ส่วนกิจกรรมของวัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์พบว่า กิจกรรมของวัดภายในสังคมสงฆ์ต้องเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามมติและอุดมการณ์ของสงฆ์ พระสงฆ์ในวัดต้องทำสังฆกรรมต่างๆ ให้ถูกต้องตามพระวินัยและต้องแสดงออกมาจากจิตใจและความรู้สึกร่วมกันตามพุทธ

^{๓๑} สุนทร สุริยะรังษี, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์บทบาทของคฤหัสถ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีอุบาสิกและผู้ได้รับเอตทัคคะ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔).

^{๓๒} พระมหาสมชาย เจริญกิจ “วัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์ : ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะและกิจกรรมของวัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์กับสภาพความเป็นจริงของวัดในสังคมไทยในปัจจุบัน ” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๐)

ประสงค์ที่วางไว้ กิจกรรมของวัดที่สัมพันธ์กับชาวบ้านหรือชุมชน พระสงฆ์จะต้องดำรงมั่นอยู่ใน พระธรรมวินัยเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชาวบ้านและชุมชน สงเคราะห์ห่อนุเคราะห์ชาวบ้านและชุมชน ด้วยน้ำใจอันงาม โดยเฉพาะการสงเคราะห์ด้วยการสอนธรรมะเผยแผ่ธรรมะ การเปรียบเทียบสภาพ ความเป็นจริงของวัดใน สังคมไทยในปัจจุบันกับลักษณะและกิจกรรมของวัดในพระพุทธศาสนาที่ พึ่งประสงค์ พบว่ามีทั้งส่วนที่ใกล้เคียงและห่างไกลลักษณะและกิจกรรมของวัดในพระพุทธศาสนา ที่พึ่งประสงค์ ส่วนที่ใกล้เคียงพบว่า วัดที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัดที่เป็นชนบทยังมีลักษณะที่สงบร่มรื่น มีสถานที่ที่เหมาะสมแก่การเจริญสมณธรรม และวัดที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและในตัวเมืองมีการ คมนาคมสะดวกมีอาคารสถานที่สำหรับทำกิจกรรมต่างๆ เพียงพอ ด้านกิจกรรมพบว่า วัดได้ทำ กิจกรรมภายในสังคมสงฆ์ตามบทบัญญัติของพระวินัย ได้จัดกิจกรรมสงเคราะห์ห่อนุเคราะห์ ชาวบ้านและชุมชนในพิธีกรรมต่างๆ และจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ส่วนที่ห่างไกลพบว่า วัดที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัดที่เป็นชนบทขาดอาคารสถานที่ในการใช้ทำกิจกรรม ส่วนวัดที่ตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานครและในตัวเมืองขาดความสงบร่มรื่น สภาพแวดล้อมมีความพลุกพล่านไม่เอื้อต่อ การเจริญสมณธรรม ด้านกิจกรรมพบว่า สังคมกรรมต่างๆ เป็นเพียงแค่รูปแบบพิธีกรรมไม่ได้เป็นไป ตามมติหรืออุดมการณ์ของสงฆ์ และกิจกรรมที่สัมพันธ์กับชาวบ้านและชุมชนก็เปลี่ยนจาก ความสัมพันธ์แบบบุญกุศลมาสู่ผลประโยชน์

รุ่งอรุณ ป้องกัน ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตน การให้เหตุผล เชิงจริยธรรม และการได้รับการอบรมเลี้ยงดูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๓ จำนวน ๓๘๐ คนผลการวิจัยพบว่า ๑) ความภาคภูมิใจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ ๒) การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๓) การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวัง กับเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . ๐๑การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ไม่มี ความสัมพันธ์กับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ๔) นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ๕) นักเรียนที่มี ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ ระดับ .๐๕ ๖) นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

แบบคาดหวังกับเด็กและแบบลงโทษแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักไม่แตกต่างกัน^{๓๓}

สุดา สงเดช (๒๕๔๖) การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูโครงสร้างครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๖ ของโรงเรียนในเขตจังหวัดพัทลุง จำนวน ๔๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่า ๑) นักเรียนส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และใช้เหตุผลมาก มีโครงสร้างครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยว การเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ๒) สัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างพ่อแม่และระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง การอบรมเลี้ยงดูโครงสร้างครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่สัมพันธภาพในครอบครัวระหว่างพ่อแม่กับนักเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๓) นักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี และนักเรียนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๔) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๕) นักเรียนที่มีโครงสร้างครอบครัวแตกต่างกันระดับการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน^{๓๔}

ประสิทธิ์ นวลศรี (๒๕๔๙) ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหัวหินวิทยาคม” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนหัวหินวิทยาคม และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน โดยการเก็บข้อมูลของนักเรียนผู้ปกครอง ครูผู้สอนและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม

^{๓๓} รุ่งอรุณ ป้องกัน, ความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการได้รับการอบรมเลี้ยงดูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๗ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดขอนแก่น, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔)

^{๓๔} สุดา สงเดช, การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวการอบรมเลี้ยงดูโครงสร้างครอบครัวการเห็นคุณค่าในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖)

จริยธรรมดีเด่นมาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบประเด็นที่แตกต่างกัน กับผลการระดมสมองหาแนวทางการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของครูผู้สอนเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยผลการวิจัยพบว่า

๑) ระดับคุณธรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง ๒) แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน คือ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมจัดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียน ประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน และโรงเรียนมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินกิจกรรมสรุปผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จัดการอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูผู้สอนสร้างความตระหนักให้แก่นักเรียนทราบถึงคุณค่าและประโยชน์ของคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเองและส่วนรวม^๕

สุธาสินี ทองลุ่ม (๒๕๔๘) ศึกษาวิจัยเรื่อง “จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ และ ๓ จำนวน ๓๖๐ คน โดยมีกรอบแนวคิดด้านสาเหตุประเภทต่างๆ ของพฤติกรรมมนุษย์จากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือผู้ปกครองของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ ๒ และ ๓ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า ๑) ผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลานมาก ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนในครอบครัวมากและมีการรับรู้ความสามารถในการติดต่อกับโรงเรียนมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมากกว่า และมีพฤติกรรมผลักการดูแลบุตรให้แก่ทางโรงเรียนน้อยกว่าผู้ปกครองประเภทตรงกันข้าม ๒) ผู้ปกครองที่มีสุขภาพจิตที่ดีมาก มีการปรับตัวทางจิตสังคมมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก ๓) ผู้ปกครองที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบบุตร ในวัยเรียนมากมีทัศนคติที่ดีต่อบุตรมาก และมีความเชื่ออำนาจในตนในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมากกว่าและมีพฤติกรรมผลักการดูแลบุตรให้แก่ทางโรงเรียนน้อยกว่าผู้ปกครองประเภทตรงกันข้าม ๔) ตัวแปรอิสระรวม ๑๑ ตัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และพฤติกรรมผลักการดูแลบุตรให้แก่ทางโรงเรียนได้ ๕) กลุ่มผู้ปกครองที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก เพราะมีพฤติกรรมรับผิดชอบบุตร

^๕ประสิทธิ์ นวลศรี, แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหัวหินวิทยาคม, สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗)

น้อยได้แก่กลุ่มผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยโดยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับบุคลากร ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาผู้ปกครองให้เป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนให้มากยิ่งขึ้น^{๓๖}

อำพร อัสวโรจนกุลชัย (๒๕๔๖) ศึกษาลักษณะทางจิตและสถานการณ์ทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปีการศึกษา ๒๕๔๕ จำนวน ๒๒๗ คน การวิจัยพบผลที่สำคัญดังนี้ ประการแรกผู้บริหารที่มีสุขภาพจิตดีและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง จะมีพฤติกรรมบริหารงานอย่างมีจริยธรรมสูงกว่าผู้บริหารที่มีสุขภาพจิตดีน้อยและเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ ประการที่สองผู้บริหารที่บริหารงานในโรงเรียนที่มีบรรยากาศทางสังคมที่ดีและมีอิสระในการบริหารงานสูงจะมีพฤติกรรมบริหารงานอย่างมีจริยธรรมสูงกว่าผู้บริหารงานในโรงเรียนที่มีบรรยากาศทางสังคมที่ไม่ดี และมีอิสระในการบริหารงานต่ำ ประการที่สามผู้บริหารที่มีความพร้อมทางจิตมาก และบริหารงานในโรงเรียนที่มีสถานการณ์ทางสังคมโดยรวมดี จะมีพฤติกรรมบริหารงานอย่างมีจริยธรรมสูงกว่าผู้บริหารที่มีความพร้อมทางจิตน้อยและบริหารงานในโรงเรียนที่มีสถานการณ์ทางสังคมโดยรวมไม่ดี นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารเพศหญิงและผู้บริหารวุฒิการศึกษาสูงที่มีความพร้อมทางจิตมาก จะเป็นผู้บริหารที่มีพฤติกรรมบริหารงานอย่างมีจริยธรรมสูงกว่าผู้อื่น^{๓๗}

พระชูชาติ คงสีดา (๒๕๔๔) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ความใกล้ชิดทางศาสนา กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญศึกษาวิธีการเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๓ ในจังหวัดราชบุรีจำนวน ๓๕๑ คน ผลการศึกษาพบว่า ๑) เพศสถานภาพในการทำงานไม่มีผลทำให้ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาแตกต่างกัน มีเพียงอายุสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่ทำให้ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมี

^{๓๖} สุทธาสินี ทองลิ่ม, จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๘)

^{๓๗} อำพร อัสวโรจนกุลชัย, ลักษณะทางจิตและสถานการณ์ทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมบริหารงานอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๔๖)

นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕ สำหรับ ๒) การอบรมเลี้ยงดูสัมพันธภาพในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มีเพียงความใกล้ชิดทางศาสนา คือ ความเชื่อทางพุทธการปฏิบัติแบบพุทธและวิถีชีวิตแบบพุทธที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ .๐๕^{๓๘}

ถาวร รามโยธิน (๒๕๔๔) ได้ศึกษาแบบวัดจริยธรรมสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งแบบทดสอบจริยธรรมใน ๔ ด้านคือด้านความรู้เชิงจริยธรรม ทักษะคิดเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม กับเพศอายุ อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๑๔ จังหวัด จำนวน ๕,๕๕๓ คน เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับจริยธรรม โดยประยุกต์วิธีการของลิเกิร์ต และวิธีการของเซอร์สโตนและเซฟ ผลจากการศึกษาพบว่า แบบวัดจริยธรรมมีความเที่ยงตรงเชิงสภาพจริงและมีความน่าเชื่อถือได้ร้อยละ ๘๔.๒๕ และตัวแปรที่เป็นลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน ได้แก่ อายุ และเพศ มีความสัมพันธ์กับระดับจริยธรรมของนักเรียนสูงส่วนอาชีพของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับจริยธรรม^{๓๙}

พรมนต์ โอบอ้อม (๒๕๔๘) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิต สังคมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังอย่างเหมาะสมจากบิดามารดาของนักเรียนวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๔๕๔ คน ซึ่งการศึกษาพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดา พบว่าตัวทำนายที่สำคัญ ของการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนของผู้ปกครอง คือทัศนคติที่ดีต่อบิดามารดา ทัศนคติต่อการปลูกฝังเกี่ยวกับการคบเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองทำนายได้ ๔๕.๕% ส่วนตัวทำนายที่สำคัญของการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของผู้ปกครองคือความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและความเชื่ออำนาจในตนเองของนักเรียน (ค่าเบต้าตามลำดับคือ .๕๕ และ .๑๓) โดยทำนายได้ ๔๕.๓ %^{๔๐}

^{๓๘} พระชวาติ คงสีดา, ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูสัมพันธภาพในครอบครัวความใกล้ชิดทางศาสนากับการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของนักศึกษาผู้ใหญ่วิธีการเรียนทางไกลในจังหวัดราชบุรี, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔)

^{๓๙} ถาวร รามโยธิน, แบบวัดจริยธรรมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือ, (เชียงใหม่ : โรงพยาบาลสวนปรุงกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๔๔) (อัคราณา)

^{๔๐} พรมนต์ โอบอ้อม, ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการอบรมปลูกฝังอย่างเหมาะสมจากบิดามารดาของนักเรียนวัยรุ่น, รายงานการวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๘)

โสภาค ภู่ดอก ได้เสนองานวิจัย เรื่องบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ภาคที่ ๑๖ สรุปผลการศึกษาว่า ๑. ระดับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเยาวชนด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมในศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ภาคที่ ๑๖ อยู่ในระดับปานกลาง ๒. พระสงฆ์ที่มีการศึกษาทางแผนกธรรมต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ คือพระสงฆ์ที่มีระดับการศึกษานักธรรมเอก มีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนมากกว่านักธรรมตรีและนักธรรมโท ๓. พระสงฆ์ที่มีการศึกษาทางแผนกบาลีต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๔. พระสงฆ์ที่มีการศึกษาทางโลกต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๕. พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชน ด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ คือ พระสงฆ์ที่มีประสบการณ์มากกว่า ๑๐ ปี มีระดับบทบาทในการพัฒนาเยาวชน มากกว่า ประสบการณ์ต่ำกว่า ๕ ปี และพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี มีระดับบทบาทในการพัฒนาเยาวชน มากกว่าประสบการณ์ต่ำกว่า ๕ ปี ๖. ปัญหาอุปสรรคของพระสงฆ์ในการพัฒนาเยาวชนด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรม ได้แก่ ขาดเอกสารในการศึกษาค้นคว้า ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการดำเนินการ มีภารกิจอื่นมากทำให้ไม่มีเวลาในการดำเนินการและเนื้อหาสาระมากแต่มีเวลาสอนน้อย^{๔๑}

รัตนารักษ์ ชาญไวยวิทย์ ได้เสนองานวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ความสำเร็จของโครงการคุณธรรม : การวิจัยพุทธกรณีศึกษา สรุปผลการศึกษาว่า ๑) ความสำเร็จของโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ “เยาวชนไทย ทำดี ถวายในหลวง” ๑.๑) ด้านการได้มาของโครงการ พบว่า ทั้ง ๓ โครงการมีการคิดและเลือกหัวเรื่องโดยนักเรียนเอง มีการรวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจจากการสำรวจสภาพปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์มีการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยหลักธรรมเรื่องสังคหวัตถุ ๔ ทิฐุชัมมิกัตถประโยชน์ ๔ และสาราณียธรรม ๖ โดยบูรณาการกับพระบรมราโชวาทคุณธรรม ๔ ประการ ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมนักเรียนที่ร่วมทำโครงการเคยได้มีการอบรมการทำโครงการคุณธรรมก่อนเริ่มดำเนินโครงการมีการแบ่ง

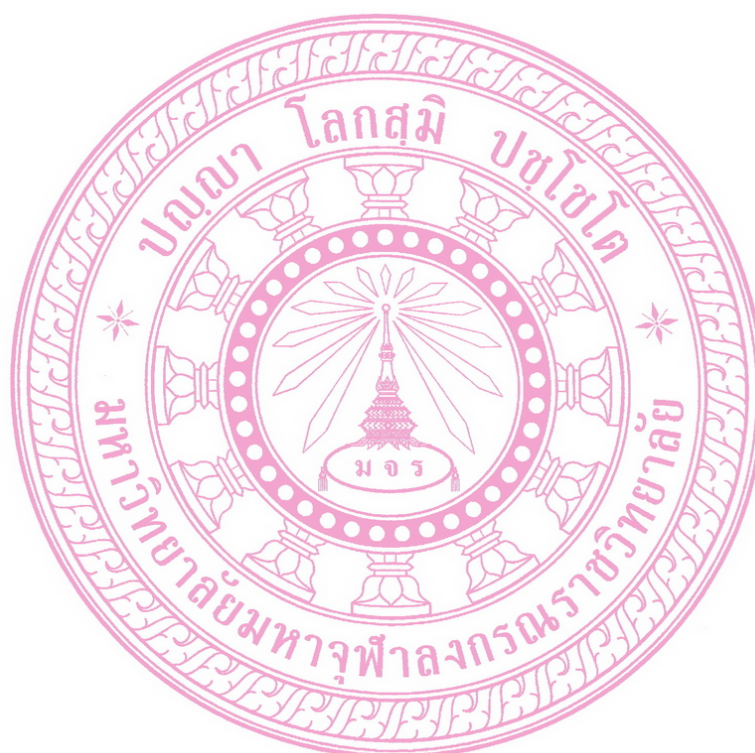
^{๔๑}โสภาค ภู่ดอก, “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ภาคที่ ๑๖ ”,วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๑)

หน้าที่ตามความเหมาะสม และได้รับคำแนะนำจากครูและพระที่ปรึกษาโครงการ ๑.๒) ด้านการดำเนินโครงการ พบว่า ทั้ง ๓ โครงการนักเรียนมีการจัดทำร่างโครงการด้วยตนเองตามคู่มือการทำโครงการ สร้างผังมโนทัศน์การปฏิบัติตามโครงการตามกิจกรรมตามที่ได้กำหนด มีการนำเสนอโครงการสรุปผลการปฏิบัติโครงการทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณและการเขียนรายงานเพื่อสรุปการดำเนินโครงการคุณธรรมทั้งหมดเพื่อส่งให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบ ๑.๓) ด้านผลที่เกิดจากโครงการ พบว่านักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรมหลักตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการและคุณธรรมแฝงอื่นๆ การได้ทำความดีเพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การตระหนักถึงปัญหาและพัฒนาสังคม การพัฒนาศักยภาพของตนเอง พัฒนาระบวนการคิด พัฒนาทักษะกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม เรียนรู้กระบวนการทำโครงการคุณธรรม ค้นพบกัลยาณมิตร และเรียนรู้มิตรภาพระหว่างเพื่อนเกิดความสุข และความภูมิใจจากการทำโครงการคุณธรรมและฝึกทักษะในการประกอบอาชีพตลอดจนได้เรียนรู้แบบอย่างที่ดีจากครู ๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ “เยาวชนไทย ทำดีถวายในหลวง” ทั้ง ๓ โครงการ ประกอบด้วย (๑) ความทุ่มเทของครูที่ปรึกษาโครงการ (๒) ความมุ่งมั่นของนักเรียนที่ร่วมทำโครงการ (๓) ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดจากศึกษานิเทศก์ และ (๔) การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา^{๑๒}

สมณฑล เพ็ชรธณี ได้เสนองานวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาทของบ้าน วัดและโรงเรียน ในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา สรุปผลการศึกษาว่า ๑) บ้าน ๑.๑ ระดับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาของบ้าน ด้านการสนับสนุนการศึกษามีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประพฤติเป็นแบบอย่าง ด้านการอบรมสั่งสอนและด้านการให้กำลังใจ มีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ๑.๒ ผลการเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาของบ้าน พบว่าบ้านที่ผู้ปกครองนักเรียนมีอาชีพต่างกันมีระดับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในรายด้านและโดยรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๒) วัด ๒.๑ ระดับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาของวัด ด้านการสนับสนุนการศึกษาด้านการประพฤติเป็นแบบอย่าง ด้านการอบรมสั่งสอน และด้านการให้กำลังใจมีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ๒.๒ ผลการเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาของวัด พบว่าวัดที่มีที่ตั้งต่างกันมีระดับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในรายด้านและโดยรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยต่างกันในการประพฤติเป็นแบบอย่างด้านการอบรมสั่ง

^{๑๒} รัตนภรณ์ ชาญไวยวิทย์, “การวิเคราะห์ความสำเร็จของโครงการคุณธรรม : การวิจัยพหุกรณีศึกษา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐)

สอน และด้านการให้กำลังใจ และไม่แตกต่างกันในด้านการสนับสนุนการศึกษา ๓) โรงเรียน ๓.๑ ระดับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียน ด้านการสนับสนุนการศึกษามี การส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประพฤติเป็นแบบอย่าง ด้านการอบรมสั่งสอนและด้าน การให้กำลังใจ มีการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ๓.๒ ผลการเปรียบเทียบระดับการส่งเสริม จริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกันมีระดับการส่งเสริม จริยธรรมนักเรียนในรายด้านและโดยรวมไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๔๓}

^{๔๓} สมณฑล เพ็ชรมณี, “บทบาทของบ้าน วัดและโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์, ๒๕๔๓)

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานเอกสารและวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และข้อเสนอแนะของพุทธศาสนิกชนของวัดชัยมงคล ดังนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓. วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

มุ่งเน้นการศึกษาครั้งนี้ เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ โดยการสร้างแบบสอบถามระดับความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ในเขตชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีประชากรผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ประมาณ ๑,๕๐๐ คน โดยวิธีการเปิดตารางสุ่มตัวอย่างตารางของ Krejcie and Morgan^๑ ปรากฏได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๖ คน ดังแสดงในตาราง

^๑ พรพนี สิกิจวัฒน์, รศ.ดร., วิธีการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, ๒๕๕๐), หน้า ๗๒.

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	รายการ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ พุทธศาสนิกชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๑,๕๐๐	๓๐๖
รวมทั้งหมด		๑,๕๐๐ คน	๓๐๖ คน

การวิจัยครั้งนี้ได้นำกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๑ กลุ่ม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ในเขตชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งได้ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ในเขตชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และนำมาวิเคราะห์ประมวลด้วยสถิติทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๒ เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน: กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ และนำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบบสอบถาม ๑ ชุด ดังนี้

ชุดที่ ๑ แบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มี ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง เช่น

๑) เพศ	๔) อาชีพ
๒) อายุ	๕) รายได้
๓) การศึกษา	

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าวัดชัชวมงคลเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนวัดชัชวมงคล แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questions) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน มีทั้งหมด ๓ ด้าน ดังนี้ ๑. ด้านความรู้ที่ได้รับ ๒. ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ ๓. ด้านสถานที่ เป็นสัญญาณลักษณะคำถามแบบ Rating Scale โดยให้คะแนนเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questions) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี ๕ ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ระดับความคิดเห็น

๕	ความหมาย	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
๔	ความหมาย	ระดับความคิดเห็นมาก
๓	ความหมาย	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
๒	ความหมาย	ระดับความคิดเห็นน้อย
๑	ความหมาย	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะ

๓.๓. วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ๑) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
- ๓) สร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาให้คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
- ๔) เสนอ โครงร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ปรึกษาแนะนำให้

๕) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ หรือนิยามศัพท์ของ

การวิจัยกับรายการข้อคำถาม (Item - Objective Congruence Index : IOC) ซึ่งในการให้ ผู้เชี่ยวชาญพิจารณานี้จะตัดสินใน ๓ กรณี คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจ ต่อรายการข้อคำถามนั้นๆ โดยการกำหนดค่าคะแนนดังนี้

- + ๑ แทน มีความเห็นว่ามีควมสอดคล้องสัมพันธ์
- ๐ แทน ไม่แน่ใจว่ามีควมสอดคล้องสัมพันธ์
- ๑ แทน มีความเห็นว่ามีควมไม่สอดคล้องสัมพันธ์

หลังจากนั้น ใช้วิธีการคำนวณหาค่า IOC โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$$\sum R = \text{ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

คำนวณค่าเฉลี่ยจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน คือพระเวียง กิตติวัฒน์,ดร. ดร.อรอนงค์ วุวงศ์ อาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขตแพร่ และ ผศ.ฉวีวรรณ สุวรรณภา อาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขตแพร่โดยคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่า IOC $\geq .50$ ไว้ใช้ต่อไป ส่วนแบบสอบถามที่มีค่า IOC $\leq .50$ ต้องดำเนินการ แก้ไขปรับปรุง

จากแบบสอบถามงานวิจัย ๓ ชุด ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ หรือนิยามศัพท์ของการวิจัยกับรายการข้อคำถาม ซึ่งคำถามทั้งหมดมี ๒๑ ข้อนำมาคำนวณหาค่า IOC พบว่า ได้ค่า ๑ จำนวน ๑๖ ข้อ ได้ค่า ๐.๕๐ จำนวน ๓ ข้อ ได้ค่า ๐.๔๕ จำนวน ๒ ข้อ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้ ค่าน้อยกว่า ๐.๔๕ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

๖) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในเขตชุมชนวัดเมธังกราวาส ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน ๑๐ ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_x^2} \right]$$

- เมื่อ α คือ ความเที่ยงของแบบสอบถาม
 k คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 σ_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ
 σ_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบทั้งหมด

ได้สัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .๕๖

๗) นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูล ของ
 พุทธศาสนิกชนของชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน ๓๐๖ ชุด

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

๓.๔.๑ นำหนังสือขออนุญาต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๒ ผู้วิจัยทำงานอยู่ในพื้นที่ จึงได้อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและให้
 พุทธศาสนิกชนในชุมชน วัดชัยมงคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และแจกแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน
 ๓๐๖ ชุด

๓.๔.๓ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดภายใน ๑ เดือน

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ พบว่า มีแบบสอบถามที่
 สมบูรณ์จำนวน ๒๗๑ ชุด และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ใช้สถิติทาง
 สังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ มี ๑ ชุด ดังนี้

ชุดที่ ๑ ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน:
 กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มี ๔ ตอน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของพุทธศาสนิกชนวัดชัยมงคล

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าวัดชัยมงคลเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
 ของพุทธศาสนิกชนวัดชัยมงคล

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทาง
 พระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน มีทั้งหมด ๓ ด้าน ดังนี้ ๑. ด้านความรู้ที่ได้รับ
 ๒. ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ ๓. ด้านสถานที่

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)^๒ แปลความหมายดังนี้

๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายความว่า	มีความคิดเห็นในระมากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๕	หมายความว่า	มีความคิดเห็นในระดับมาก
๒.๕๐ - ๓.๔๕	หมายความว่า	มีความคิดเห็นปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๕	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๕	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะ เพื่อเก็บข้อมูลไปเรียบเรียงเป็นพรรณนาหรือร้อยแก้วต่อไป

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลนั้น เป็นทั้งร้อยละ (percentile), (\bar{x}), (S.D.), (t-test) และพรรณนาความเรียงเรียง เพื่ออธิบายให้เห็นความถี่จากระบบความสัมพันธ์ในด้านความรู้ที่ได้รับด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ ด้านสถานที่ และสอบถามถึงวิถีในการปฏิบัติตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา ในด้านศีลธรรม จริยธรรม ที่ได้กล่าวมาในชีวิตประจำวันที่อยู่ในสังคมมีความเจริญก้าวหน้าในชุมชน มีความสุข และการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้อย่างไร

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มประชากรมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติประมวลผลสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) หาค่าร้อยละ (percentage) เพื่อวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒) การใช้สูตรหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)^๓ เป็นรายข้อและรายด้าน

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

\bar{x} = แทนค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = แทนผลรวมของคะแนนในชุดข้อมูล

n = แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด

๓) การใช้สูตรหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๔

^๒ โรงเรียนน้ำสวยวิทยา, ความรู้เบื้องต้นการวิจัย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.namsuaywit.org> [๑๖ มี.ค.๒๕๕๓].

^๓ พรรณี ลีกิจวัฒน์, รศ.ดร., วิธีการวิจัยทางการศึกษา, หน้า ๑๓๕.

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n}}$$

S = แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

\sum = แทนผลรวม

X = แทนคะแนนแต่ละตัวในชุดข้อมูล

\bar{x} = แทนค่าเฉลี่ยของคะแนนในชุดข้อมูล

n = แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

๔) การทดสอบค่าที (t-test)^๕ ชนิดทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังสูตร

$$t = r \frac{\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

df = n-๒

เมื่อ r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๐.

^๕อ้างแล้ว.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาปัจจัยที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน
กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ครั้งนี้ได้นำเสนอผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำอธิบาย โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลดังนี้

% หมายถึง ร้อยละ

\bar{x} หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Means)

S.D. หมายถึง ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การนำเสนอผลงานวิจัยคณะผู้วิจัยได้แบ่งผลการนำเสนอออกเป็น ลำดับดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน
ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๔ สรุปความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะทั่วไป

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ ๑-๕)

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๕๓	๓๔.๓๐
หญิง	๑๓๘	๖๕.๗๐
รวม	๒๓๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๓ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗๐ รองลงมา เพศชาย จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๐

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี	๓๐	๑๑.๐๓
ระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี	๒๖	๙.๕๙
ระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี	๒๔	๙.๙๖
ระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี	๕๘	๒๕.๑๐
ระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี	๕๙	๒๕.๕๔
๖๖ ปี ขึ้นไป	๓๔	๑๔.๗๖
รวม	๒๓๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๔ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตาม อายุ พบว่าผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีอายุระหว่าง ๖๖ ปี ขึ้นไป จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๗๖ รองลงมา อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๔

อายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๐ อายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๓ อายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๙ อายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	๘๐	๒๙.๕๒
มัธยมศึกษา	๓๔	๒๗.๓๑
ปวช./ปวส.	๓๙	๑๔.๓๙
ปริญญาตรี	๓๓	๒๖.๙๔
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	๕	๑.๘๕
รวม	๒๗๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๕ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตามการศึกษา พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่สุดจำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๒ รองลงมาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๑ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๔ ระดับ ปวช./ปวส. จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๙ และจบสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	๒	๐.๗๔
รับจ้าง	๖๓	๒๔.๓๒
รับราชการ/ข้าราชการบำนาญ	๕๑	๑๘.๘๒
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑๐	๓.๖๙
นักเรียน/นักศึกษา	๑๕	๕.๕๔
อื่น ๆ	๑๒๖	๔๖.๔๙
รวม	๒๗๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๖ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลโนเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตาม อาชีพพบว่าอาชีพอื่น ๆ จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๕ รองลงมา อาชีพรับจ้าง จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๒ อาชีพรับราชการ/ข้าราชการบำนาญ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๒ อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๔ อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๕ และอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
๓,๐๐๐-๗,๐๐๐ บาท	๑๒๘	๕๔.๕๘
๗,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท	๓๐	๑๑.๐๓
๑๐,๐๐๑-๑๓,๐๐๐ บาท	๑๘	๖.๖๔
๑๓,๐๐๑-๑๗,๐๐๐ บาท	๓๐	๑๑.๐๓
๑๗,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๕	๓.๓๒
ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๓๕	๑๒.๕๒
รวม	๒๓๑	๑๐๐

จากตารางที่ ๗ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลโนเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตาม รายได้ พบว่ารายได้ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ๓,๐๐๐-๗,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๘ รองลงมา ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๒, ๗,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๓, ๑๓,๐๐๑-๑๗,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๓, ๑๐,๐๐๑-๑๓,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๔, ๑๗,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๒ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตารางที่ ๘ ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน
ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ข้อ	กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เข้าร่วม	ความคิดเห็น		ระดับ ความคิดเห็น
		X	S.D.	
๑	การทำบุญ, ตักบาตร	๓.๔๔	๑.๑๐	ปานกลาง
๒	การเข้าวัดฟังธรรม	๓.๑๑	๑.๑๕	ปานกลาง
๓	การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน	๒.๕๓	๑.๑๕	ปานกลาง
๔	การเวียนเทียน	๓.๐๖	๑.๒๐	ปานกลาง
๕	การไหว้พระพุทธรูปชัยมงคล	๓.๓๕	๑.๑๔	ปานกลาง
๖	การสนทนาธรรมกับพระสงฆ์	๒.๖๘	๑.๒๓	ปานกลาง
๗	การมาร่วมพิธีบรรพชา, อุปสมบท	๓.๐๕	๑.๑๓	ปานกลาง
๘	การทำบุญทอดผ้าป่า, ถวาย	๓.๓๘	๑.๑๐	ปานกลาง
	รวม	๓.๐๘	๐.๐๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๘ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่
ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=3.08$, $S.D.=0.05$) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่
ในระดับปานกลาง

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตารางที่ ๕ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของ
พระสงฆ์

ข้อ	คุณสมบัติของพระสงฆ์	ความคิดเห็น		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{X}	S.D.	
๑	ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเหมาะสมตามที่พระวินัย กำหนด	๓.๔๘	๑.๐๗	ปานกลาง
๒	มีความรู้ ความสามารถ ด้านคุณวุฒิ และวิวุฒิที่ เหมาะสม	๓.๖๗	๐.๕๕	มาก
๓	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตร	๓.๕๓	๐.๘๕	มาก
๔	มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความสุภาพ	๓.๖๗	๐.๕๔	มาก
๕	มีบุคลิกภาพของการเป็นพระนักพัฒนา	๓.๔๑	๑.๐๐	ปานกลาง
๖	มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ และมีความเป็น นักสังคมสงเคราะห์	๓.๔๖	๐.๕๘	ปานกลาง
๗	มีความสามารถในการสื่อสาร ชี้แจง อธิบายเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน	๓.๕๔	๐.๕๔	มาก
๘	มีวิสัยทัศน์ สามารถรู้เท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่าง เป็นปัจจุบันเสมอ	๓.๕๕	๑.๐๐	มาก
	รวม	๓.๕๕	๐.๐๖	มาก

จากตารางที่ ๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทาง
พระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๕๕$, S.D.=๐.๐๖)
ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตร มีบุคลิกภาพ
ที่น่าเชื่อถือ มีความสุภาพ, มีความรู้ ความสามารถ ด้านคุณวุฒิ และวิวุฒิที่เหมาะสม คิดเป็น
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๔๖, ๓.๔๘, ๓.๖๗$ S.D.=๐.๕๘, ๐.๕๔, ๐.๕๕) ยกเว้นข้อที่อยู่ระดับปานกลาง มีความ

เสียดสี มีจิตสาธารณะ และมีความเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเหมาะสม ตามที่พระวินัยกำหนด,มีบุคลิกภาพของการเป็นพระนักพัฒนา ($\bar{x}=๓.๔๖,๓.๖๗,๓.๔๑$ S.D.= ๐.๕๘, ๑.๐๘,๑.๐๐)

ตารางที่ ๑๐ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านความรู้ที่ได้รับ จากกิจกรรม

ข้อ	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม	ความคิดเห็น		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{X}	S.D.	
๑	ได้รับความรู้ทุกครั้งเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	๓.๗๘	๐.๘๘	มาก
๒	เนื้อหาความรู้ที่ท่านได้รับตรงกับความต้องการ	๓.๕๕	๐.๘๕	มาก
๓	เนื้อหาความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต	๓.๗๓	๐.๕๑	มาก
๔	เนื้อหาความรู้ที่ท่านได้รับมีความทันสมัย เหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน	๓.๗๐	๐.๘๕	มาก
๕	เนื้อหาความรู้ที่ได้รับมีความชัดเจน	๓.๖๖	๐.๕๒	มาก
	รวม	๓.๖๕	๐.๐๑	มาก

จากตารางที่ ๑๐ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๖๕$, S.D.= ๐.๐๑) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๑๑ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านสถานที่

ข้อ	สถานที่	ความคิดเห็น		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{X}	S.D.	
๑	สถานที่จัดกิจกรรมตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม เช่น ใกล้เคียงชุมชน เป็น เป็นศูนย์กลางของชุมชน	๔.๓๐	๐.๘๗	มาก
๒	มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการรับรองคนที่ไปร่วมกิจกรรม	๔.๐๖	๐.๘๗	มาก
๓	บริเวณที่จัดกิจกรรมมีความสะอาด	๓.๒๖	๑.๑๑	ปานกลาง
๔	สถานที่จัดกิจกรรมมีความปลอดภัย	๓.๓๕	๑.๑๒	มาก
๕	มีเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมควร เช่น มีไฟฟ้า มีเครื่องกระจายเสียงตามจุดที่เหมาะสม โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ	๔.๐๔	๐.๘๖	มาก
๖	มีการจัดพื้นที่ใช้สอยอย่างเป็นสัดส่วน	๓.๕๗	๑.๑๑	มาก
๗	มีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา	๓.๒๔	๑.๑๗	ปานกลาง
๘	สถานที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ	๓.๒๗	๑.๑๖	ปานกลาง
	รวม	๓.๖๔	๐.๑๔	มาก

ตารางที่ ๑๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๖๔, S.D. = ๐.๑๔) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ สถานที่จัดกิจกรรมตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม เช่น ใกล้เคียงชุมชน เป็น เป็นศูนย์กลางของชุมชน มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการรับรองคนที่ไปร่วมกิจกรรม มีเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมควร เช่น มีไฟฟ้า มีเครื่องกระจายเสียงตามจุดที่เหมาะสม โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๔.๓๐, ๔.๐๖, ๔.๐๔, S.D. = ๐.๘๗, ๐.๘๗, ๐.๘๖) ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ สถานที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ มีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาบริเวณที่จัดกิจกรรมมีความสะอาด คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๒๗, ๓.๒๖, ๓.๒๔, S.D. = ๑.๑๖, ๑.๑๑, ๑.๑๗) ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ สรุปความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตารางที่ ๑๒ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของ
พระสงฆ์ ด้านความรู้ที่ได้รับ ด้านสถานที่

ข้อ	สรุปความคิดเห็น	ความคิดเห็น		ระดับ ความคิดเห็น
		\bar{X}	S.D.	
๑	ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์	๓.๕๕	๐.๐๖	มาก
๒	ด้านความรู้ที่ได้รับ	๓.๖๕	๐.๐๑	มาก
๓	ด้านสถานที่	๓.๖๔	๐.๑๔	มาก
	รวม	๓.๖๓	๐.๑๑	มาก

ตารางที่ ๑๒ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทาง
พระพุทธศาสนาของ พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ ด้านความรู้ที่ได้รับ ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็น
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๖๓$, S.D. = ๐.๑๑) ถ้าพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๕.๑ ควรมีการจัดเวรทำความสะอาดในโบสถ์ ที่จุดรูป เทียน ได้พรมมีฝุ่นเยอะ

๕.๒ บริเวณหลังโบสถ์ไม่มีความปลอดภัยเพราะมีคนเฝ้านอนอยู่หลังโบสถ์ควรมีการ

ดูแล

๕.๓ ในบริเวณวัดขับรถเร็ว และการจอดรถไม่เป็นระเบียบ

๕.๔ สัตว์เลี้ยงควรจกัคบริเวณให้อยู่ เพราะมีตัวหมัด เห็บ เยอะ

๕.๕ ควรมีการกวาดชั้นพระภิกษุสามเณรให้อยู่ในวินัย

๕.๖ กุฎีด้านหลังควรมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

๕.๗ ควรมีป้ายบอก อาสนะสงฆ์ไม่ควรให้ใครไปนั่งหรือนอน เพราะถ้ามีผู้พบเห็นจะ

ไม่เหมาะสม

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในชุมชน วัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในเขตชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน ๓๐๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไป

วิเคราะห์แบบสอบถามด้วยสถิติ ดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และข้อมูลแบบพรรณนา

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑) ผลการวิเคราะห์ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๓๐ รองลงมา เพศชาย จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๐

๒) ผลการวิเคราะห์ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่จำแนกตาม อายุ พบว่าผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีอายุระหว่าง ๖๖ ปี ขึ้นไป จำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๑ รองลงมา อายุ

ระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๗ อายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๐ อายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๗ อายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๙ อายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๖

๓) ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตามการศึกษา พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๒ รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๑ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๔ ระดับ ปวช./ปวส. จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๙ และจบสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๕

๔) ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตามอาชีพพบว่าอาชีพอื่น ๆ จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๙ รองลงมา อาชีพรับจ้าง จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๒ อาชีพ รับราชการ/ข้าราชการบำนาญ จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๒ อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๔ อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๙ และอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๔

๕) ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำแนกตามรายได้ พบว่ารายได้ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ๓,๐๐๐-๗,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๙๘ รองลงมา ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๒, ๗,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๗, ๑๐,๐๐๑-๑๓,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๗, ๑๐,๐๐๑-๑๓,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๔, ๑๓,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๒

๕.๑.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑) ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๓.๐๘$, S.D.=๐.๐๕) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

๕.๑.๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑) ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๓.๕๕$, S.D.=๐.๐๖) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตรมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความสุภาพ, มีความรู้ความสามารถ ด้านคุณวุฒิ และวิวุฒิที่เหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๓.๔๖, ๓.๔๘, ๓.๖๓$ S.D.=๐.๕๘, ๐.๕๔, ๐.๕๕) ยกเว้นข้อที่อยู่ระดับปานกลาง มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ และมีความเป็นนักสังคมสงเคราะห์, ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเหมาะสมตามที่พระวินัยกำหนด, มีบุคลิกภาพของการเป็นพระนักพัฒนา ($\bar{x} = ๓.๔๖, ๓.๖๓, ๓.๔๑$ S.D.=๐.๕๘, ๐.๐๘, ๑.๐๐)

๒) ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๓.๖๕$, S.D.=๐.๐๑) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๓.๖๔$, S.D.=๐.๑๔) ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก คือ สถานที่จัดกิจกรรมตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม เช่น ใกล้เคียงชุมชน เป็น ศูนย์กลางของชุมชน มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการรับรองคนที่ไปร่วมกิจกรรม มีเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมควร เช่น มีไฟฟ้า มีเครื่องกระจายเสียงตามจุดที่เหมาะสม โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๔.๓๐, ๔.๐๖, ๔.๐๔$, S.D.=๐.๘๓, ๐.๘๓, ๐.๘๖) ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ สถานที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ, มีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา, บริเวณที่จัดกิจกรรมมีความสะอาด คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = ๓.๒๓, ๓.๒๖, ๓.๒๔$, S.D.=๑.๑๖, ๑.๑๑, ๑.๑๓)

๕.๑.๔ สรุปความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของ
พระสงฆ์ ด้านความรู้ที่ได้รับ ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย
($\bar{x}=๓.๖๓$, S.D.=๐.๑๑) ถ้าพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

๕.๑.๕ ข้อเสนอแนะทั่วไป

- ๑) ควรมีการจัดเวรทำความสะอาดในโบสถ์ ที่จุดรูป เทียน ใต้พระมีผู้เฝ้า
- ๒) บริเวณหลังโบสถ์ไม่มีความปลอดภัยเพราะมีคนเฝ้านอนอยู่หลังโบสถ์ควรมี

การดูแล

- ๓) ในบริเวณวัดขั้บรถเร็ว และการจอดรถไม่เป็นระเบียบ
- ๔) สัตว์เลี้ยงควรจำกัดบริเวณให้อยู่ เพราะมีตัวหมัด เห็บ เยอะ
- ๕) ควรมีการกวาดชั้นพระภิกษุสามเณรให้อยู่ในวินัย
- ๖) กฎีด้านหลังควรมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ
- ๗) ควรมีป้ายบอก อาสนะสงฆ์ไม่ควรให้ใคร ไปนั่งหรือนอน เพราะถ้ามีผู้พบเห็น

จะไม่เหมาะสม

๕.๒ อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พุทธศาสนิกชนได้ให้ความสำคัญมากในการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญของทางพระพุทธศาสนา แต่สิ่งที่มีปัญหาที่เวลา พุทธศาสนิกชนต้องทำงานด้านการค้าขายกันเป็นส่วนมาก

๕.๒.๒ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านคุณสมบัติของพระสงฆ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๕๕$, S.D.=๐.๐๖) พระสงฆ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตรมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความสุภาพ มีความรู้ ความสามารถ ด้านคุณวุฒิ และวิทยุติที่เหมาะสม ยกเว้นข้อที่อยู่ระดับปานกลาง มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ และมีความเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเหมาะสมตามที่พระวินัยกำหนดมีบุคลิกภาพของการเป็นพระนักพัฒนา

๕.๒.๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๖๕$, S.D.=๐.๐๑) ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีความชัดเจน และตรงตามความต้องการมีความทันสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๕.๒.๔ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=๓.๖๔$, S.D.=๐.๑๔) สถานที่จัดกิจกรรมตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม เช่น ใกล้ชุมชน เป็น เป็นศูนย์กลางของชุมชน, มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการรับรองคนที่ไปร่วมกิจกรรม, มีเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมควร เช่น มีไฟฟ้า มีเครื่องกระจายเสียงตามจุดที่เหมาะสม โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ

ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือต้องมีการปรับปรุง สถานที่บริเวณที่จัดกิจกรรมควรมีการจัดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะมีความสะอาด มีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน กรณีศึกษาชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะนำผลวิจัยไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยพบว่าข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่ทางวัดควรนำไปพัฒนา ดังนี้

๑) คุณสมบัติของพระสงฆ์ควรพัฒนาให้มีบุคลิกเป็นพระนักพัฒนา ความเสียสละ มีจิตสาธารณะ และมีความเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเหมาะสมตามที่พระวินัยกำหนด

๒) สถานที่ในการจัดกิจกรรมควรมีการพัฒนาให้ถูกสุขลักษณะ บริเวณต้องมีความสะอาด ร่มเย็น สงบเงียบ เหมาะแก่การจัดกิจกรรม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

๑) การศึกษาความต้องการของพุทธศาสนิกชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม

๒) การศึกษาเกี่ยวกับการเข้าวัดของเด็กวัยรุ่นในชุมชน

บรรณานุกรม

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ

ก. หนังสือทั่วไป

เฉลิมพล ต้นสกุล, พฤติกรรมศาสตร์สาธารณสุข, กรุงเทพมหานคร : สามัญญิตินิเทศสหประชา
พานิชย์, ๒๕๔๑.

ชูดา จิตพิทักษ์, พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น, กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน, ๒๕๒๕.

ถวิล ชาราโกชน์, ผศ. และคณะ. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, ๒๕๔๗.

ปรีชา ช้างยี่น และคณะ. วิชาสังคมศึกษา ส.๑๑ พระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ฉบับปรับปรุง ๒๕๓๐.

กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๐.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). ขอบฟ้าแห่งความรู้กับผลงานด้านการศึกษา.

กรุงเทพมหานคร : หจก. สามลดา, ๒๕๔๘.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.

พระเทพเวที. พจนานุกรมพุทธศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๕๓.

พระราชบัญญัติรณรงค์ ร้องเจ้าคณะภาค ๖ เจ้าอาวาสวัดนางชี กรุงเทพมหานคร.

หัวโขนปายนา. กรุงเทพมหานคร : อาหารการพิมพ์ (มปป.).

พระราชวรมนี (ประยูรช ษุยฺโต). บทบาทของพระสงฆ์ในสังคมไทยปัจจุบัน. หนังสือชุด

หลักธรรมเฉลิมพระเกียรติ เล่ม ๕๔/๖๐, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา,
๒๕๓๐.

พรณี ลีกิจวัฒนะ, รศ.ดร. วิธีการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คณะ

ครุศาสตร์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระวินัยปิฎก. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๕๕๑. อุตสาหกรรม, ๒๕๕๐.

โยธิน ศันสนยุท และคณะ, จิตวิทยา, กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๓๓.

วศิน อินทสระ. ธรรมบททางแห่งความดี. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : ธรรมดา,
๒๕๔๘.

_____. พุทธวิธีในการสอน, พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : ธรรมดา, ๒๕๔๕.

สุชา จันทร์เอม, จิตวิทยาทั่วไป, กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๓๖.

อकिन รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษา
นโยบายสาธารณสุข, ๒๕๔๗.

อเนกกุล กริแสง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์การพิมพ์, ๒๕๒๖.

อภิญา กังสนารักษ์. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับ
คณะของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๔.

ข. วิทยานิพนธ์

ฉันทนา เชื้อสถาปนศิริ. “ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของวัดพระมหาธาตุ
วรมหาวิหาร อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช”.

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔.

ประสิทธิ์ นวลศรี. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
ของนักเรียนโรงเรียนหัวหินวิทยาคม, สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๗.

พระชุกชาติ คงลีดา. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูสัมพันธภาพในครอบครัวความใกล้ชิด
ทางศาสนากับการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของนักศึกษาผู้ใหญ่วิธีการเรียนทางไกลใน
จังหวัดราชบุรี, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, ๒๕๔๔.

พระมหาบุญมี วรรณวิเศษ. “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีพระธรรม
วิสุทิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน)”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พระมหาวิเชียร ชาญณรงค์. “บทบาทพระสงฆ์ในการนำหลักธรรมมาใช้ทำกิจกรรมงานพัฒนาชุมชน เพื่อ ลด ละ เลิก อบายมุข : ศึกษาเฉพาะกรณีพระครูศีลวราภรณ์ (เฉลิม จิตฺตฺสิโล)”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗.

พระมหาวิสมัญญา ทูยไชสงค์. “บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมองค์กรชุมชนศึกษากรณี : กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี (จันต๊ะ). “การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองของพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระมหาสมชาย เจริญกิจ. “วัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์ : ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะและกิจกรรมของวัดในพระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์กับสภาพความเป็นจริงของวัดในสังคมไทยในปัจจุบัน”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๐.

พระมหาสุทธิพงษ์ ธรรมพิทักษ์. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พุทธจริยธรรม สำหรับพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพระเจ้าพิมพิสารกับพระเจ้าปเสนทิโกศล”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๔.

รังมี สุทนต์. “การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของอนาถบิณฑิกอุบาสกที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

รัตนาภรณ์ ชาญไววิทย์. “การวิเคราะห์ความสำเร็จของโครงการคุณธรรม : การวิจัยพหุกรณีศึกษา”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

รุ่งอรุณ ป้องกัน, ความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการได้รับการอบรมเลี้ยงดูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๓ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดขอนแก่น, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.

วันชัย ปานจันทร์, “บทบาทของพระสงฆ์ในการดูแลเด็กและเยาวชนที่พักอาศัยอยู่ในวัด ศึกษากรณีเฉพาะพระสงฆ์ในเขตธนบุรี”, **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

วิธิ แจ่มกระทิก, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ดของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร, **ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๑.

วิริยาภรณ์ เจริญชีพ, “พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดสำนักงานประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๕.

สุดา สงเดช, การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวการอบรมเลี้ยงดูโครงสร้างครอบครัวการเห็นคุณค่าในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖.

สุธาสิณี ทองลิ้ม, จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๘.

สมนฤมล เพ็ชรรมณี, “บทบาทของบ้าน วัดและโรงเรียนในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๑.

โสภาค ภู่ดอก, “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ภาคที่ ๑๖ ”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๔๑.

อำพร อัสวโรจนกุลชัย, ลักษณะทางจิตและสถานการณ์ทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมบริหารงานอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ๒๕๔๖.

ค. รายงานการวิจัย

ประยูร ศรีประสาธน์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ การศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา”. รายงานการวิจัย.

ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๔๒

พรรณณี ลีกิจวัฒน์, รศ.ดร. **วิธีการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คณะครุศาสตร์ อดุสทากรรม, ๒๕๕๐.

พรมนต์ โอบอ้อม, ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการอบรมปลูกฝังอย่างเหมาะสมจากบิดา มารดาของนักเรียนวัยรุ่น, รายงานการวิจัย, บัณฑิตวิทยาลัย :สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์, ๒๕๔๘.

วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณีจ. " บทบาทของชุมชนกับการศึกษา ". รายงานการศึกษา วิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๑.

ง. บทสัมภาษณ์

พระครูศรีมงคลชยาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอเมืองแพร่ เจ้าอาวาสวัดชัยมงคล, วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕.

จ. เว็บไซต์

ครูบ้านนอก, พฤติกรรมมนุษย์ **Human Behavior**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

<http://www.kroobannok.com/2172>, [๒๐ พ.ย. ๕๗].

information system operation. 2001. แนวคิด,ความหมายและทฤษฎีแรงจูงใจ

[Online]. Available. URL : <http://topcool.arowa.com/master.htm>. วันที่ ๑๕

ประทีป ชุมพล. **ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว**. (๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ๑๓-๔๗ น.). [ออนไลน์].

แหล่งที่มา <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=>

[๒๘ มิ.ย. ๒๕๕๔].

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. **แลหน้าเศรษฐกิจสังคมไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.thailabour.org/thai/news/47120601.html> [๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕].

มูลนิธิศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา. สัปายะ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.dmc.tv/forum/index.php?showtopic=5767> [๓๐ มิ.ย. ๒๕๕๔].

โรงเรียนน้ำสวยวิทยา. ความรู้เบื้องต้นการวิจัย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.namsuaywit.org> [๑๖ มี.ค.๒๕๕๓].

สารานุกรมเสรี. พระสงฆ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://th.wikipedia.org/> [วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔].

สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครราชสีมา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

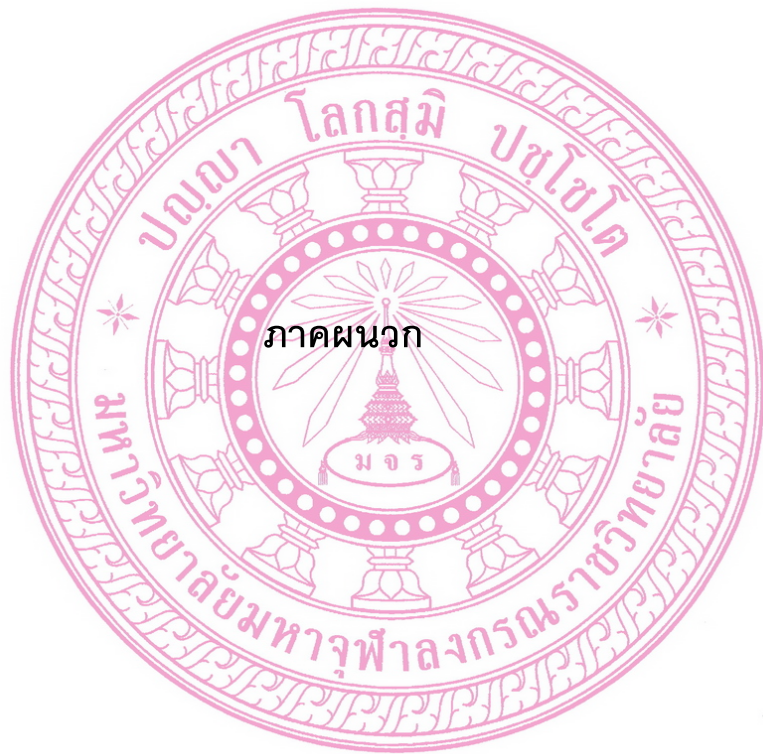
http://nwt.onab.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=160:-9-&catid=65:2009-07-17-02-23-04&Itemid=118 [วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔].

สุธี วรประดิษฐ์. การมีส่วนร่วมของชุมชน. [วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๔]. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://trat.nfe.go.th/trat/topic5_old.php?page=5 [วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔].

Novabizz, พฤติกรรมมนุษย์, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.novabizz.com/NovaAce/Behavior>, [๑๐ ม.ก.๕๔].

ภาคผนวก

ผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาชุมชน
วัดชัยมงคล อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน () และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง ซึ่ง
คำตอบทุกคำตอบจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่าน

วัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการเข้าร่วมกิจกรรมทาง
พระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทาง
พระพุทธศาสนา ของพุทธศาสนิกชนชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

แบบสอบถามงานวิจัย แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนชุมชน
วัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะทั่วไป

พระครูปลัดประเวท ทีปธมฺโม (ถาวาน)

นิสิตปริญญาโท สาขาพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริง

๑. เพศ

- () หญิง () ชาย

๒. อายุ

- () ระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี () ระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี
 () ระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี () ระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี
 () ระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี () ๖๖ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

- () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา
 () ปวช./ปวส. ()ปริญญาตรี
 () สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

๔. อาชีพ

- () เกษตรกรรม () รับจ้าง () รับราชการ/ข้าราชการบำนาญ
 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ () นักเรียน/นักศึกษา () อื่น ๆ

๕. รายได้

- () ๓,๐๐๐-๗,๐๐๐ บาท () ๗,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท
 () ๑๐,๐๐๑-๑๓,๐๐๐ บาท () ๑๓,๐๐๑-๑๗,๐๐๐ บาท
 () ๑๗,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท () ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนชุมชน
วัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

คำชี้แจง : ๑) แบบสอบถามตอนที่ ๒ มี ๒๑ ข้อ

๒) โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องขวามือตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์
คะแนนดังนี้

- + ๑ สำหรับข้อความที่เห็นด้วยว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการวิจัย
- ๐ สำหรับข้อความที่ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ๑ สำหรับข้อความที่ไม่เห็นด้วยว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ที่	กิจกรรม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+๑	๐	-๑	
๑	การทำบุญ, ตักบาตร				
๒	การเข้าวัดฟังธรรม				
๓	การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน				
๔	การเวียนเทียน				
๕	การไหว้พระพุทธรูปชัยมงคล				
๖	การสนทนาธรรมกับพระสงฆ์				
๗	การมาร่วมพิธีบรรพชา, อุปสมบท				
๘	การทำบุญทอดผ้าป่า, กฐิน				

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของ
พุทธศาสนิกชน ชุมชนวัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ที่	กิจกรรม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+๑	๐	-๑	
๑	คุณสมบัติของพระสงฆ์ ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเหมาะสม ตามที่พระวินัยกำหนด				
๒	มีความรู้ ความสามารถ ด้านคุณวุฒิ และ วิทยุฒิที่เหมาะสม				
๓	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตร				
๔	มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ มีความสุภาพ				
๕	มีบุคลิกภาพของการเป็นพระนักพัฒนา				
๖	มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะ และมีความ เป็นนักสังคมสงเคราะห์				
๗	มีความสามารถในการสื่อสาร ชี้แจง อธิบาย เรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน				
๘	มีวิสัยทัศน์ สามารถรู้เท่าทันสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นอย่างเป็นปัจจุบันเสมอ				
๙	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรม ได้รับความรู้ทุกครั้งเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม ทางพระพุทธศาสนา				
๑๐	เนื้อหาความรู้ที่ท่าน ได้รับตรงกับความ ต้องการ				
๑๑	เนื้อหาความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปปรับใช้ ในการดำเนินชีวิต				
๑๒	เนื้อหาความรู้ที่ท่าน ได้รับมีความทันสมัย เหมาะสมต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน				
๑๓	เนื้อหาความรู้ที่ได้รับมีความชัดเจน				

ที่	กิจกรรม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+๑	๐	+๑	๐
๑๔	สถานที่ สถานที่จัดกิจกรรมตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม เช่น ใกล้เคียงชุมชน เป็น เป็นศูนย์กลางของ ชุมชน				
๑๕	มีขนาดที่เหมาะสมเพียงพอต่อการรับรอง คนที่ไปร่วมกิจกรรม				
๑๖	บริเวณที่จัดกิจกรรมมีความสะอาด				
๑๗	สถานที่จัดกิจกรรมมีความปลอดภัย				
๑๘	มีเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมควร เช่น มีไฟฟ้า มีเครื่องกระจายเสียงตามจุดที่ เหมาะสม โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ				
๑๙	มีการจัดพื้นที่ใช้สอยอย่างเป็นสัดส่วน				
๒๐	มีความสงบ ร่มรื่น เหมาะแก่การจัด กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา				
๒๑	สถานที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ				

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะทั่วไป

.....

.....

.....

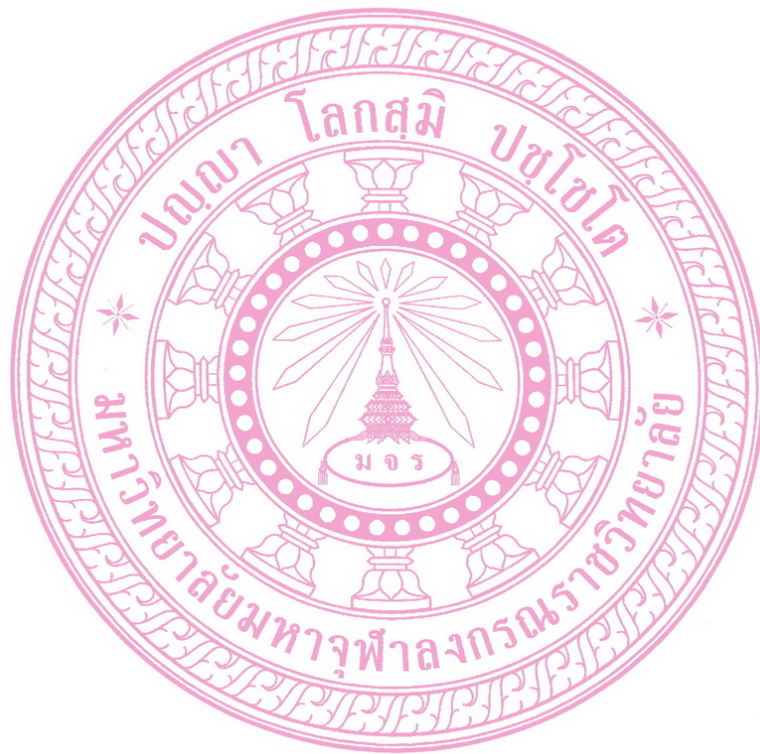
.....

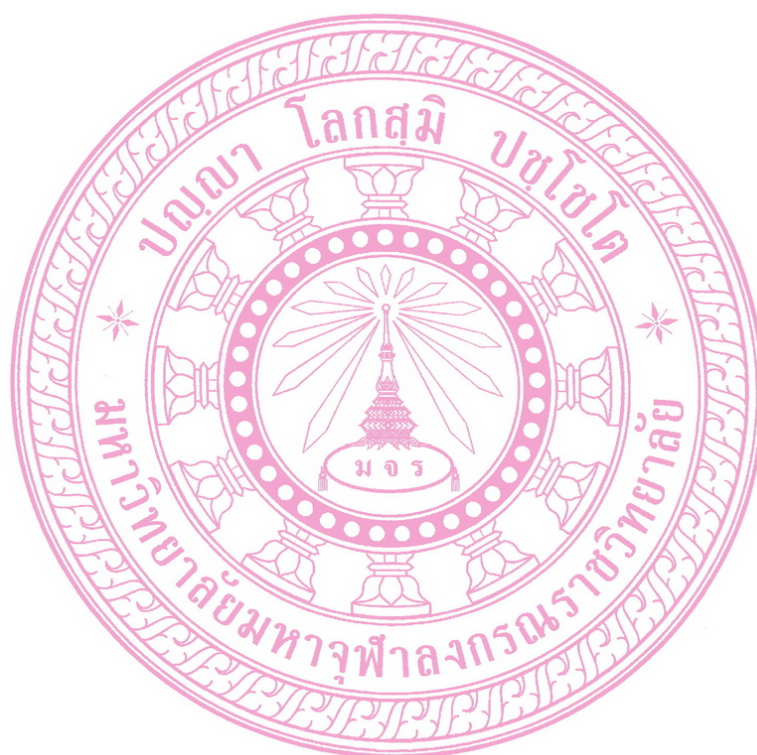
.....

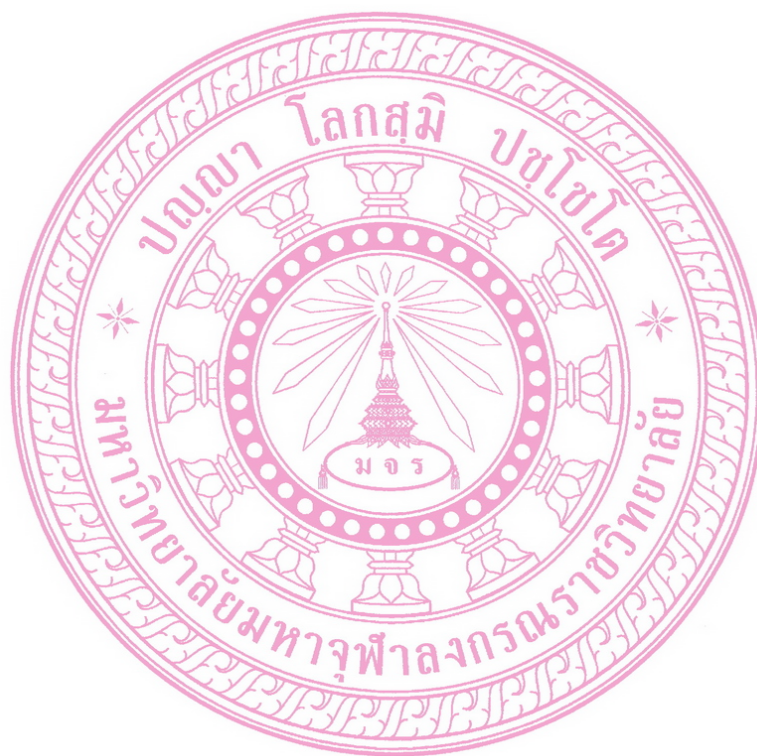
.....

ขอขอบคุณท่านที่ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระครูปลัดประเวศ ฉายา ทีปธมฺโม นามสกุล ฤาฐาน
- เกิด : เกิดวัน เสาร์ ปี วอก วันที่ ๑๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓
- สถานที่เกิด : บ้านเลขที่ ๒๑ หมู่ ๘ ตำบลไผ่โทน อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ๕๕๑๔๐
- ประวัติการศึกษา : พ.ศ. ๒๕๓๗ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี
 : พ.ศ. ๒๕๓๘ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นโท
 : พ.ศ. ๒๕๔๐ สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก
 : พ.ศ. ๒๕๔๐ จบมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรุ่งเข็มวิทยา จังหวัดแพร่
 : พ.ศ. ๒๕๔๑ จบมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธโกศวิทยวิทยา จังหวัดแพร่
 : พ.ศ. ๒๕๔๖ จบปริญญาตรี สาขา วิชารัฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
- อุปสมบท : วันที่ ๑ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓
- สังกัด : วัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐
- ปีที่เข้าศึกษา : พ.ศ. ๒๕๕๒ เข้าศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : วันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดชัยมงคล ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐